

Ingrado *magazine*

46

OMDAT LEREN WERKT!

april 2022

10 vragen aan minister
Dennis Wiersma

Overbruggingstrajecten
16- en 17-jarigen

Trots op mijn vak!

Laat
het licht
aan!

Praten over
depressie en suicide

Verdieping voor vakbekwame leerplichtambtenaren

nieuw!

Communicatie Basis voor leerplichtambtenaren

Sta sterker bij moeilijke gesprekken

Leergang Leerplicht/RMC

Module 1: Wet- en regelgeving, start 5 september 2022

Leerplicht basisopleiding

start 10 november 2022

BOA PHB Domein III

diverse data,
module 1 en 2 ook als zelfstudie te volgen

▶ spv.nu

'Dit zijn de ambassadeurs die we nodig hebben'

Voorwoord

Het is lente, de coronamaatregelen zijn zo goed als afgeschaft, we kunnen elkaar weer ontmoeten. De verhalen in dit magazine getuigen daarvan; we pakken de draad weer op. Zo goed als dat gaat, want corona heeft wel haar sporen nagelaten. Zo is het aantal jongeren met psychische problemen fors toegenomen, voor Ingrado reden een brandbrief te sturen naar de Kamercommissies van OCW en VWS. In dit magazine besteden we aandacht aan een theaterproductie voor het onderwijs die stilstaat bij depressie en suicide onder jongeren. Laat het licht aan... een masterclass voor onderwijsgeevenden en een voorstelling voor leerlingen. Onder meer met dit artikel hoopt Ingrado eraan bij te dragen dat dit onderwerp beter bespreekbaar wordt. Verder een mooi portret van drie leerplichtambtenaren die de trots op hun vak niet onder stoelen of banken steken. Dit zijn de ambassadeurs die we nodig hebben om de positie van leerplicht in het sociaal domein verder te versterken. Minister Dennis Wiersma van primair en voortgezet onderwijs noemt het in zijn 10 vragen ook: 'Consulenten leerplicht en RMC hebben een essentiële rol in het voorkomen van schooluitval en voortijdig

schoolverlaten. Zij schakelen tussen het onderwijs-, zorg- en arbeidsmarktdomein en pakken de regie.'

We staan in dit magazine stil bij de zorg in het onderwijs voor de opvang van kinderen uit Oekraïne. Op het moment van dit schrijven is de omvang van de groep die naar Nederland komt nog niet duidelijk. We laten zien hoe directeuren van een ISK en van twee taalscholen in Friesland zich voorbereiden. Want het recht op onderwijs en ontwikkeling staat ook voor deze kinderen bovenaan.

Verder aandacht voor overbruggingstrajecten voor 16- en 17-jarigen in het mbo. Ingrado werkt samen met de MBO Raad aan een handreiking rond dit onderwerp en we staken alvast ons licht op in Zwolle en Nijmegen.

En zoals jullie van ons gewend zijn, uiteraard nog veel meer. Ik wens jullie weer veel leesplezier en inspiratie.

Carry Roozmond
bestuurder Ingrado

Colofon

Ingrado magazine
#46, april 2022

Ingrado Magazine verschijnt drie keer per jaar. Voor alle professionals die staan voor het recht op onderwijs en ontwikkeling. Vol achtergronden, praktijkverhalen en inspiratie.

Tekst

Guus Beenhakker, Susan de Boer, Ronald Buitelaar, Menno Kouveld, Yolande van der Ree, Marga de Weerd

Hoofredactie

Yolande van der Ree

Fotografie

Boy Hazes (coververhaal)

Illustraties

Welmooet de Graaf

Ontwerp en opmaak

DDK, Utrecht

Druk

Badoux, Houten

Redactieadres

Ingrado
Hofplein 20
3032 AC Rotterdam
T 085 049 51 70
info@ingrado.nl
www.ingrado.nl

Als u teksten uit deze uitgave wilt overnemen, neem dan contact op met de redactie van Ingrado Magazine via info@ingrado.nl.

Deze publicatie werd mede mogelijk gemaakt door het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

Ingrado in beeld

Ingrado staat voor het recht op onderwijs en ontwikkeling van alle kinderen en jongeren. Met partners doen wat nodig is om dat recht te beschermen.

Inhoud

Traject op maat

Succesvol traject begeleidt jongeren naar studie of werk.

Skills in de stad

Voormalige kazerne wordt 'warming-up' voor jongeren met opstartproblemen.

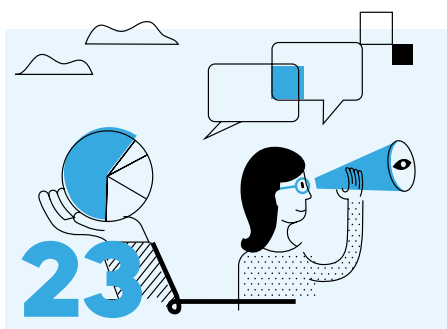
Denk je wel eens aan zelfdoding?

Theatervoorstelling + workshop voor jongeren en professionals.

10 vragen aan...

Minister Dennis Wiersma. 'Wat is er voor dit kind nodig om op school aanwezig te kunnen zijn?'

Onderzoek en theorie

LVB komt relatief vaak voor onder jongeren die verzuimen of uitvallen van school en kan lange tijd onopgemerkt blijven.

Opvang vluchtelingenkinderen

Inkijkje in de voorbereidingen opvang kinderen uit Oekraïne op ISK en taalschool.

Trots op mijn vak

Drie leerplichtambtenaren. Drie keer trots op hun vak. En die trots dragen ze graag uit.

Thuiszitters Apeldoorn

Het thuiszittersbeleid in Apeldoorn is in grote lijnen in orde. Maar het kan altijd beter.

En verder...

9 **MBO-overbruggings-
trajecten 16-17 jaar**

18 **Ingrado komt
naar je toe!**
Workshop over kwaliteitsregister

27 **Studenten met extra
ondersteunings-
behoefte**
Handboek beroepspraktijkvorming

39 **Tot slot**

Traject op maat

Traject Op Maat (T.O.M.) is een initiatief in de gemeente 's-Hertogenbosch waarbij jongeren worden begeleid naar een passende studie of werkplek. De deelnemers investeren zelf in hun proces en maken ook zelf de keuze wat goed is voor hun toekomst. Het team van T.O.M. begeleidt hen daarbij op een open manier, met maatwerk. Dit doen ze met T.O.M.-coaches. Op dit moment zijn er ongeveer 45 deelnemers. Per jaar zijn er zo'n 160 deelnemers.

Tekst: Guus Beenhakker

Coördinator Tom Peer kreeg vijftien jaar geleden de kans om T.O.M. op te starten in de vorm van een vijfjarige pilot. De toenmalig wethouder jeugd gaf hem die ruimte. Jongeren tussen de 16 en 27 jaar zonder startkwalificatie kunnen zich aanmelden voor begeleiding, gericht op het proces naar een toekomstige opleiding of werk. Daarbij is het de bedoeling dat jongeren zelfredzaam worden. Er wordt maatwerk geboden, maar de jongeren nemen deel aan een groepsprogramma.

Verder komen

'Deelname is bij ons vrijwillig, maar niet vrijblijvend', vertelt Peer. 'We verwachten van jongeren dat ze hun best doen om verder te komen. Als een jongere die bereidheid, over langere tijd, onvoldoende heeft, wordt de begeleiding beëindigd.' Dat betekent overigens niet dat dit voorgoed het geval is. Wanneer een jongere wel weer aan de slag wil, is hij of zij gewoon weer welkom. En de groei gaat soms heel gestaag. 'Als een jongere eerst pas om 13.00 uur uit bed komt en dat is na een maand 10.30 uur geworden, dan is dat winst', legt Peer uit. 'Soms hebben mensen tijd nodig. Als iets jarenlang is opgebouwd, lukt afbouwen ook niet ineens.'

Jongeren melden zichzelf aan, worden door iemand aangemeld of komen in beeld doordat de gemeente ze actief benadert via het RMC (Regionale Meld en Coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten). Dat laatste was bij Merel (23) het geval. 'Ik ontving een brief dat ik nog geen diploma had. Ik kreeg de optie om bij T.O.M. te gaan kijken. Bij de rondleiding zag ik alle creatieve spullen en dacht: 'Hier wil ik elke dag zitten'. Dat gaf motivatie. Ik ben hier een jaar en had aanvankelijk geen flauw idee wat ik wilde. Ik wist niet of ik wilde werken of terug wilde naar school. Nu ben ik aangenomen bij een opleiding social work. In september ga ik dus terug naar school. Bij T.O.M. heb ik een test gedaan waarin naar voren kwam wat ik leuk vind en waar mijn sterke punten en

mijn zwakke punten liggen. Dat is de basis geweest om te kiezen voor deze studie. T.O.M. heeft me goed geholpen om een invulling te vinden voor mijn dag. Voordat ik hier kwam lag ik eigenlijk de hele dag in bed en had ik nergens zin in. Door de hele dag bij T.O.M. te zitten en dat vol te houden heb ik veel energie gekregen.'

Aandacht en vertrouwen

Het geheim zit erin dat jongeren het bij T.O.M. naar de zin moeten hebben en aandacht krijgen, waardoor vertrouwen en een wederkerige relatie wordt opgebouwd. Dat motiveert jongeren. 'Door in te zetten op een plezierige dag, verkleinen we de 'incubatie-tijd'', legt Peer uit. 'We merken vaak dat jongeren het in eerste instantie lastig vinden om te komen, maar vaak willen ze na een week niet meer thuisblijven. Niks doen en thuiszitten wil niemand, maar het is wel een vicieuze cirkel waar veel jongeren die hier komen in terecht zijn gekomen. Door het leuk te maken bouwen we aan een vertrouwensband. En dat vertrouwen helpt erbij dat jongeren een proces willen inzetten om dingen anders te gaan doen.' De omslag maken met jongeren om over een toekomstdoel te denken is waar de professionals bij T.O.M. de afgelopen vijftien jaar heel goed in zijn geworden.

'Het is makkelijk om iemands droom stuk te maken. We kijken liever naar wat wél kan'

Netwerk

Soms wordt de schakel gemaakt richting zorg. Bijvoorbeeld als blijkt dat een jongere na een half jaar stopt in het proces kan ervoor gekozen worden een externe partner aan te spreken. Peer: 'Vanuit vertrouwen gaan we het gesprek aan met de jongere met de vraag of het een goed idee zou zijn om eens met een psycholoog te gaan praten. Het is logisch dat een jongere daarvan schrikt of defensief reageert.' Een mogelijkheid is dan dat een verslavingsdeskundige of psycholoog tijdens de lunch zogenaamd bij toeval naast een jongere gaat zitten die hem nodig heeft. Op verschillende manieren kan een barrière om een stap te zetten verlaagd worden. Als de jongere uiteindelijk overstag gaat, gaat een begeleider vanuit T.O.M. het liefst mee naar de eerste afspraak.

Programma

De jongeren volgen het dagprogramma op locatie, T.O.M.'s place. Daarbij krijgen ze persoonlijke begeleiding. De duur van het traject is niet concreet gedefinieerd, het duurt zo lang als nodig is. Gemiddeld stroomt een jongere na ongeveer een half jaar door naar studie of werk. Er zijn jongeren die een aantal keer uitstromen en later weer terugkeren. Nazorg is belangrijk. Uitgestroomde deelnemers kunnen altijd terugvallen op hun voormalig begeleider van T.O.M. Matthijs (25) is met plezier bij T.O.M. Hij is al een paar keer uitgestroomd en ook weer teruggekomen. 'Ik loop al een tijdje bij T.O.M. Zij begeleiden me naar werk. Aan het begin had ik moeite met uit bed komen en er om 8.30 uur te zijn. T.O.M. heeft me geleerd dat het fijn is om eerder op te staan en wat te hebben aan de dag. Morgenochtend heb ik loopbaan als vak. Dan gaan we in op waar ik naartoe wil met school of werk. Ik vind drama het meest leerzaam. Met drama moeten we ons inleven in een ander personage. Dat inlevingsvermogen is een goede ontwikkeling voor mij.' Matthijs voelt zich geholpen om nieuwe uitdagingen te vinden. 'Als het werk

*'T.O.M. is een veilige haven voor mij.
Het is geen school, het is vrijwillig en
het voelt als familie'*

soms toch lastig is, kan ik bij T.O.M. altijd terecht. Het is een veilige haven voor mij. Het is geen school, het is vrijwillig en het voelt als familie.'

Positieve beïnvloeding

Het gesprek met jongeren over hun toekomst is ook maatwerk. Soms past het leven niet bij de droom. Dan kan het helpen te kijken naar wat er wél mogelijk is. Peer geeft een voorbeeld: 'Als een jongen met +7-brilleglazen uit het praktijkonderwijs zich meldt dat hij straaljagerpilot wil worden, gaan we niet zeggen dat dit niet kan. Het is makkelijk om iemands droom stuk te maken. We kijken liever op de website van het ministerie van Defensie wat er nodig is om straaljagerpilot te worden. Dan kom je uit bij een vwo-diploma. Iemand trekt dan zelf de conclusie dat het heel lastig wordt. Ik noem dat positieve beïnvloeding. We zoeken dan samen naar wat dan wél, straaljagermonteur bijvoorbeeld.'

Jongeren hebben geen op maat gemaakte vakken. Groepsdynamiek is een van de belangrijke ingrediënten van de daginvulling, maar er is wel maatwerk. Dit bevordert de cognitieve en sociale vaardigheden. Elke jongere heeft een vaste T.O.M.-coach. Een

van hen is Inge Gommans. 'Ik heb zes deelnemers onder mijn hoede. Daar heb ik eens in de week individueel contact mee.' Daar wordt de vordering besproken. Dat kan op allerlei manieren gaan. 'Ik heb een meisje waarvoor het een grote stap is om iedere dag bij T.O.M. te komen. Dat doen we dus niet zomaar. Ze is welkom in ons dagprogramma op momenten dat het haar lukt. Ze vindt het vak creatief bijvoorbeeld heel leuk. Als het haar lukt is ze er een paar uur bij. Samen groeien we erin.' Dat is het Traject op Maat. Gommans vervolgt: 'Voor de een geldt dat hij of zij met alles meedoet en voor de ander zijn er uitzonderingen omdat het anders niet lukt.'

Team

Bij het bieden van begeleiding heeft Gommans veel aan de rest van het team: 'Het team is fijn. We laten elkaar in onze waarde en we hebben oog voor hoe de ander is. Daardoor heb je veel aan elkaar bij het begeleiden van jongeren. Ik ben heel snel, maar als ik jongeren heb die wat geremd moeten worden, roep ik de hulp in van een collega waarvan ik weet dat die daar supergoed mee is. Het matches van elkaars kennis werkt.' 🍷

T.O.M. in het kort

Er zijn drie groepen:

- T.O.M.-groep, jongeren van 16 tot 23 jaar die naar school willen of willen werken;
- T.O.M.+groep, jongeren tussen 16 en 23 jaar die nog niet goed weten wat ze willen;
- T.O.M. at work groep, jongeren van 23 tot 27 jaar die zich richten op werk.

T.O.M. is open van maandag tot en met donderdag. De dagen starten om 8.30 uur en om 14.30 uur wordt er afgesloten. Er is per groep een dagprogramma. Een aantal vakken is gericht op talentontwikkeling en sociale vaardigheden, zoals creatief, theater, sport, het koken van een gezamenlijke lunch. De lunch is altijd gezamenlijk. Ook is er in het dagprogramma ruimte voor jongeren om zich te richten op hun eigen loopbaan.

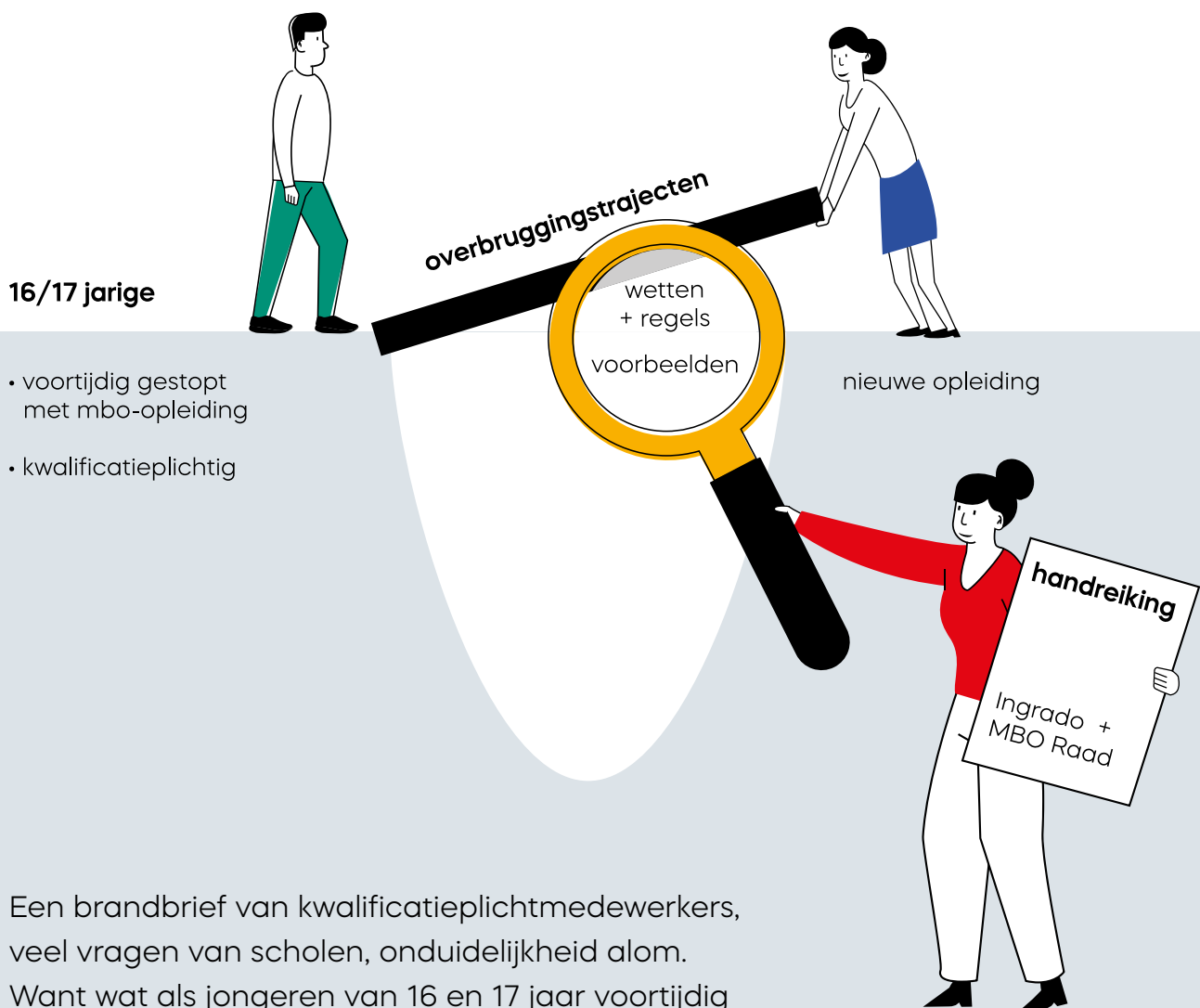

Wethouder Ufuk Kâhya:

's-Hertogenbosch staat bol van de talenten, maar niet elke jongeren krijgt de kans om zijn of haar talent te ontdekken en te ontwikkelen. Wij willen dit veranderen. Met T.O.M. geven we jongeren de tijd en de ruimte om op zoek te gaan naar wat zij leuk vinden en waar zij goed in zijn. Om zo uit te stromen naar een opleiding of een baan die bij hen past en zich daar verder te ontwikkelen. T.O.M. is onderdeel van de aanpak voortijdig schoolverlaten en sluit nauw aan op de gemeentelijke uitvoering van leerplicht. In regionaal verband is er samenwerking met andere gemeenten voor leerplicht en RMC. Dit is onderdeel van het regionaal arbeidsmarktbeleid voor de regio Noordoost-Brabant. Dit beleid wordt uitgevoerd door onderwijs, ondernemers en overheid onder regie van de gemeente 's-Hertogenbosch.'

MBO

Overbruggings- trajecten 16-17 jaar

16/17 jarige

- voortijdig gestopt met mbo-opleiding
- kwalificatieplichtig

nieuwe opleiding

Een brandbrief van kwalificatieplichtmedewerkers, veel vragen van scholen, onduidelijkheid alom. Want wat als jongeren van 16 en 17 jaar voortijdig stoppen met hun mbo-opleiding? Zij zijn kwalificatieplichtig, dus moeten naar school, maar de nieuwe opleiding begint meestal pas maanden later. Wat te doen in de tussentijd?

'Studenten moeten zo snel mogelijk bij ons terecht kunnen'

Mag de school de leerling uitschrijven, wat kan leerplicht doen, wie is verantwoordelijk voor de periode tussen stoppen en de start van de nieuwe opleiding, welke ruimte is er voor maatwerk, hoe doen andere scholen dat? Ingrado en de MBO Raad gaan op zoek naar voorbeelden en pluizen de wet- en regelgeving uit. Dit zal z'n beslag krijgen in een handreiking die later dit jaar verschijnt. Doel is helderheid te scheppen, te voorkomen dat elke mbo-instelling en iedere leerplichtambtenaar zelf het wiel moet uitvinden en te inspireren door voorbeelden te delen.

Veel mbo-instellingen hebben inmiddels aanbod ontwikkeld voor studenten van 16 en 17 jaar die tijdens het schooljaar stoppen met de opleiding, omdat ze een verkeerde studiekeuze gemaakt hebben of vanwege complexe problematiek. Twee daarvan zijn het Deltion College in Zwolle en ROC Nijmegen.

SW!TCH

Studenten van het Deltion College die tussentijds stoppen met hun opleiding, en zijn ingeschreven én aangenomen bij een nieuwe opleiding (binnen of buiten Deltion), kunnen sinds februari 2020 ter overbrugging terecht bij SW!TCH. Inmiddels nemen rond de 150 studenten per jaar deel. Verschillende opleidingen van het Deltion College hebben twee instroommomenten: september en februari. De eerste groepen studenten start bij SW!TCH vanaf september tot instroom in de nieuwe opleiding in februari, de tweede groep studenten stroomt in vanaf de kerstvakantie tot instroom in de nieuwe opleiding in september. Gemiddeld duurt het traject 16 weken.

Op dit moment hebben we vier groepen van 16 studenten, vertelt Erik Beute, een van de twee vaste docenten. 'Instroom is elke week mogelijk. Snel plaatsen is van groot belang. Studenten hebben vaak al lang lopen aanhikken tegen het moment van stoppen en moeten daarom zo snel mogelijk bij ons terecht kunnen, anders verdwijnt de motivatie volledig. Wij zijn er om een soepele overgang mogelijk te maken.

Programma

Binnen SW!TCH zijn studenten 2 dagen per week op school en 2 dagen aan het werk. Op school volgen ze de vakken Nederlands, Engels, rekenen en burgerschap, sociale vaardigheden, studievoordigheden, persoonlijke effectiviteit, ondernemend gedrag en project. Het programma is volledig digitaal, maar speelt zich zo veel mogelijk op school af. Het digitale karakter biedt de mogelijkheid op verschillende momenten op verschillende plekken aan het programma te werken. Studenten die instromen, starten in week 1 en doorlopen het programma in eigen tempo. Beute: 'Bij de groepsindeling proberen we rekening te houden met het niveau van de studenten zodat we zoveel mogelijk groepsgewijs kunnen werken. Burgerschap doen we sowieso groepsgewijs, evenals Engels. In opdrachten differentiëren we dan wel zoveel mogelijk. Of we werken in subgroepen waarbij we studenten die net begonnen zijn bij elkaar zetten net als studenten die al wat verder zijn.

'Binnen de vakken Nederlands, Engels en rekenen werken we toe naar het centraal examen dat hoort bij de opleiding van herkomst. Dat hebben ze dan al binnen voor de volgende opleiding. Daarnaast is er in

het programma een keuzedeel 'ondernemend gedrag' opgenomen. Doel is dat studenten iets verbeteren aan of inbrengen in het werk of stage waar ze tijdens de twee andere dagen van de week aan de slag zijn. Ze maken daarvan een verslag waarin ze laten zien hoe ze gewerkt hebben aan kwaliteiten als initiatief nemen, samenwerken en creatieve oplossingen bedenken. Het examen bestaat uit dit verslag en een verantwoordingsgesprek. Twee onafhankelijke beoordelaars beoordelen het eindresultaat.'

Onderzoek

Binnen het onderdeel 'project' doen studenten een onderzoek naar de nieuwe opleiding. Ze checken nogmaals goed wat de opleiding inhoudt en stellen de vraag 'wat verwacht ik van de opleiding, kloppen die verwachtingen en wat is mijn conclusie?' Ze lopen daarvoor een dag mee met de opleiding, hebben een interview met een student en een docent en met iemand die aan het werk is in het beroep. Ze maken een onderzoeksverslag van hun bevindingen en voegen verslagen van de interviews als bijlagen toe.

'Studenten zijn binnen SW!TCH meer aanwezig dan ze tijdens de opleiding waren. We maken daar ook strakke afspraken over. Studenten gaan akkoord met een addendum op hun onderwijsovereenkomst waarin ook het verzuimbeleid is opgenomen. Alle afwezigheid is reden tot zorg en we komen direct in actie. Ze zitten met 16 in een klaslokaal, je merkt het direct als iemand er niet is. Het verzuim stopt vaak al zonder hulp van leerplicht. De uiterste consequentie kan zijn dat een student wordt teruggeplaatst in de oude opleiding.'

Studenten die gestopt zijn met de opleiding en nog geen keuze voor een nieuwe opleiding hebben gemaakt, moeten eerst een beroepsoriëntatietraject in. Die zijn er binnen het Deltion College. Voor studenten die er echt niet uitkomen, is er bijvoorbeeld de

Plusklas. Daar zijn ze 10 weken bezig met beroepsoriëntatie en/of met sociaal-emotionele problematiek. Als ze in die 10 weken een keuze hebben gemaakt, komen ze vaak alsnog bij SW!TCH terecht.

De Oversteek

Het Traject de Oversteek van ROC Nijmegen is bedoeld voor studenten zonder startkwalificatie die stoppen met de opleiding en geen idee hebben hoe zij verder moeten. In de Oversteek werken ze aan hun problemen en vinden ze antwoord op vragen als 'Wie ben ik, wat kan ik en wat past daar dan bij?'. Het programma is volledig maatwerk, begeleiding vanuit hulpverlening kan hier deel van uitmaken. Instroom in een nieuwe opleiding moet haalbaar zijn. Studenten die als gevolg van hun problematiek (nog) niet voldoende leerbaar zijn, worden niet aangenomen. De Oversteek kent een wekelijkse instroom en duurt maximaal vier maanden.

De Oversteek startte in 2019 en heeft inmiddels drie klassen van 15 studenten die het hele jaar van samenstelling wisselen vanwege de voortdurende in- en uitstroom.

Iris Mooi en Maria Heijna geven vanuit het Expertisecentrum Studentbegeleiding leiding aan de Oversteek. Iris Mooi: 'Het lesprogramma beslaat in principe 4 dagen per week, maar studenten die minder belastbaar zijn, kunnen een programma volgen van 2 uur per dag of zelfs nog minder. Het is volledig maatwerk. We nemen studenten aan van niveau 2 tot en met 4. Op dit moment stroomt een groep in die ooit havo/vwo-advies kreeg, daar uitviel, toen naar het mbo gegaan is en hier nu ook uitvalt. Dat zijn studenten met multi-problematiek. Hier schakelen we ook de hulpverlening bij in en het liefst trekken we dan gezamenlijk op. Gezien de wachtlijsten, lukt dat echter zelden en dat is echt verschrikkelijk jammer.'

Programma

Binnen het programma staat aandacht voor persoonlijke problematiek en persoonlijke ontwikkeling centraal. Daarnaast werken studenten binnen de Oversteek aan generieke vakken als Nederlands, rekenen en burgerschap. Ook sport is een vast onderdeel, minimaal drie keer per week. Daarnaast is er kookles onder meer bedoeld om te kijken of studenten theorie kunnen omzetten in praktijk. En om leerdoelen te toetsen. Mooi: 'Sommigen denken bijvoorbeeld van zichzelf dat ze goed kunnen samenwerken; de kookles is een mooi moment om te zien of dat inderdaad zo is. Leren koken is dus niet het primaire doel, het gaat erom dat ze met hun vaardigheden en competenties bezig zijn.'

Studenten verlaten de Oversteek altijd met perspectief voor een vervolg, meestal is dat een nieuwe opleiding. Heijna: 'Groot probleem is dat ze vervolgens moeten wachten tot september omdat vrijwel alle opleidingen maar één instroommoment hebben. Inmiddels hebben een paar opleidingen een instroommoment in februari. Het is een grote wens om dat voor alle opleidingen te realiseren.' Mooi: 'Nu proberen we studenten die uitstromen via stage gemotiveerd te houden. Studenten die nog begeleiding nodig hebben komen een halve dag per week naar school om opdrachten te doen. Als ze op een gegeven moment een baantje hebben, dan schrijven we ze, in overleg met leerplicht, uit. Ze melden zich weer bij de start van de nieuwe opleiding in september.' 🍷

'Sommigen denken van zichzelf dat ze goed kunnen samenwerken, de kookles is een mooi moment om te zien of dat inderdaad zo is'

Studenten die op ROC Nijmegen uitvallen en van wie duidelijk is dat er alleen sprake is van een verkeerde studiekeuze, gaan naar ROC Competence. Dat is een traject van 6 weken waar ze twee dagdelen per week met hun beroepskeuze bezig zijn. Studenten die uitvallen van niveau 4, niet goed weten hoe ze verder moeten, kunnen naar de Succesklas. Daar doen ze een niveau-2-opleiding in de administratieve sector en ondertussen volgen ze een oriëntatieprogramma. Zij halen in 10 weken een startkwalificatie en maken tegelijkertijd een nieuwe keuze voor een vervolg. De eisen zijn zwaar; in 10 weken moeten ze 18 toetsen doen. Daarom moeten studenten elke dag naar school kunnen komen, anders is dit traject niet haalbaar. Ruim 100 studenten per jaar maken van deze mogelijkheid gebruik.

Doride de Bruin van de MBO Raad en Liesbeth de Boer van Ingrado bezoeken de komende maanden verschillende mbo-instellingen en leerplichtambtenaren in het land. Meer informatie via info@ingrado.nl

Skills in de stad

**Voormalige kazerne wordt
'warming-up' voor jongeren
met opstartproblemen**

In Maastricht gaat vanaf september 2022 Skills in de Stad van start, een samenwerkingsproject waarbij kwetsbare jongeren van 17 tot 35 jaar, die dreigen uit te vallen op school en/of werk, in een voormalige marechausseekazerne gaan wonen, een opleiding volgen en/of werken en zo nodig aanvullende support krijgen.

Tekst Ronald Buitelaar

Deelname aan Skills in de Stad duurt gemiddeld zo'n twee tot maximaal vier jaar. Doel is het leven van deze jongeren weer op de rit te krijgen en het ontwikkelen van, ook voor de buurt, aantrekkelijke activiteiten in en rond de gebouwen op het kazerneterrein. Het project moet zich de komende jaren bewijzen. Ingrado Magazine sprak met initiatiefnemers Frank Köster en Joop Petit en de Maastrichtse wethouder Bert Jongen over de plannen en de stand van zaken.

'Opkomen voor kwetsbare mensen'. Dát motiveert de Maastrichtse wethouder voor onderwijs en jeugdzorg, Bert Jongen, naar eigen zeggen vooral om politiek en bestuurlijk actief te zijn. Dat de voormalige marechausseekazerne aan de Scharnerweg in Maastricht vanaf september een woon- werk- en supportplek voor kwetsbare jongeren van 17 – 35 jaar wordt, is hem dan ook uit het hart gegrepen: 'Er zijn veel kwetsbare jongeren die moeilijk hun weg vinden en vaak staan ze er, zeker als ze 18 plus zijn, alleen voor. Met dit project, Skills in de Stad, maken we een positieve drieslag. We zetten Rijksvastgoed in voor een maatschappelijk doel, werken als rijksoverheid, gemeente en maatschappelijk ondernemers nauw en goed samen en geven kwetsbare jongeren nieuw perspectief. Dat laatste is voor mij overigens de hoofdzaak.'

Investeer in Talent

Het project komt uit de koker van Frank Köster ICS-Advies, een onafhankelijk maatschappelijk ondernemer uit Leiden die zich al ruim twintig jaar bezighoudt met maatschappelijke vraagstukken en daar oplossingen voor bedenkt 'met een

economisch randje'. Köster: 'Ik kijk niet alleen naar oplossingen maar ook naar financiële consequenties en mogelijkheden.' Köster deed eerder ervaring op met het project Investeer in Talent voor jongeren in Rotterdam, Amsterdam en Utrecht waarbij koppelingen worden gemaakt tussen werk, wonen, leren en support: 'Investeer in Talent is op zichzelf een waardevol project en kwam in Europees onderzoek als een best practice uit de bus, omdat het uitval onder jongeren tot wel 80 procent verminderde. Toch heeft het project één manco; de verschillende activiteiten vinden niet onder één dak plaats waardoor ondersteuning versnipperd.'

'Uiteindelijk zal er plaats zijn voor zo'n dertig jongeren, die gemiddeld twee jaar aan het project verbonden zijn'

Mismatch aanpakken

Dat inzicht bracht Köster ertoe om Skills in de Stad te ontwikkelen, een project waarbij jongeren onder één dak wonen, werken, leren en zo nodig support krijgen. Köster: 'De naamgeving van het project is afgeleid van een rapport van de De Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) over de skills intensieve samenleving. Daaruit bleek dat Nederland het niet best doet. In ons land zit nogal wat ruimte tussen wat werkgevers vragen, wat het onderwijs aanbiedt en wat jongeren beheersen.' Skills in de Stad pakt die mismatch aan door jongeren, die om diverse redenen op achterstand staan, te helpen met woonruimte, een opleiding, werk en support. Voorwaarden: een zekere motivatie bij de jongere en het hele project onder één, ruim bemeten, dak. Köster lobbyde ervoor bij het Rijksvastgoedbedrijf en peuterde een toezegging los bij toenmalig staatssecretaris Raymond Knops om onder meer de voormalige marechausseekazerne in Maastricht voor Skills in de Stad te reserveren.'

Enthousiasme en elan

Een gezamenlijke aftrap in 2018 waarbij ministerie en partners als onderwijsinstellingen, werkgevers en maatschappelijke ondernemers een intentieverklaring ondertekenden, zorgt al direct voor veel enthousiasme en elan. Toch gaat het project pas in september dit jaar daadwerkelijk van start. De jarenlange vertraging zit in de overdracht van het Rijksvastgoed naar een maatschappelijke onderneming. Maatschappelijk ondernemer Joop Petit neemt, onder de noemer Porthos, de

Skills in de Stad

Skills in de Stad realiseert innovatie in het sociale en fysieke domein door verbindingen te leggen tussen werken, wonen, onderwijs en zorg.

praktische uitvoering van het project voor zijn rekening. De afgelopen jaren deden Petit en zijn mensen ervaring op met een soortgelijk project onder de naam Athos. Petit: 'Zowel bij Athos als bij Porthos gaat het om het ondersteunen van mensen met 'opstartproblemen'. Bij Athos bezorgen we mensen met een meervoudige beperking of intensieve zorgvragers een vrolijker leven. We doen dat met betekenisvolle activiteiten. Zo maken we spijkerbroeken die voor honderden euro's in de winkel hangen. Door een couturier ontworpen en zorgvuldig door onze deelnemers vervaardigd. Daar een bijdrage aan leveren maakt mensen trots. Ik geloof daarom heilig in een terugkeer van de maakindustrie.' Athos ontwikkelde op die manier al pionierend een organisatie- en financieringsstructuur die gebruikt kan worden voor andere projecten, zoals Porthos. Het enige dat bij Athos ontbreekt is de wooncomponent. De zoektocht van Köster naar een maatschappelijke ondernemer voor het kazerneproject kwam voor Petit en de zijnen dus als geroepen.

Zelfstandigheid stimuleren

Nu de kogel eindelijk door de kerk is, zal Skills in de Stad Maastricht vanaf september steeds verder vorm krijgen. Petit: 'We hebben nu al voor enkele jongeren woonruimte geregeld. Zij gaan helpen met de verbouwing en restauratie van de kazerne, waarna we gaandeweg meer jongeren kunnen huisvesten, die zich met uiteenlopende activiteiten bezig kunnen gaan houden.' Uiteindelijk zal er plaats zijn voor zo'n dertig jongeren, die afhankelijk van hun persoonlijke omstandigheden gemiddeld zo'n twee jaar aan het pro-

ject verbonden zijn. Petit: 'We stimuleren zelfstandigheid, maar ook al kunnen ze op eigen voeten verder, onze deur blijft open staan. Ze moeten zich geborgen weten.'

Vastgoed gewikt, maatschappelijk gewogen

Wat de financiële kant van het project betreft vertrouwt Köster er op dat het project zichzelf zal kunnen bedruipen: 'Met het rapport 'Vastgoed gewikt, maatschappelijk gewogen' laten we met harde cijfers zien dat er voldoende baten zijn om zo'n project te draaien. Het is een baanbrekend rapport omdat we niet op de klassieke manier naar baten en kosten kijken maar ook naar wat deze aanpak het bedrijfsleven oplevert in de vorm van vaardige werknemers. Meer skills betekent een hogere bijdrage aan de winstgevendheid van een bedrijf.' Ook wethouder Jongen ziet een zonnige toekomst voor het project en zegt veel respect te hebben voor maatschappelijke ondernemers die risico's durven nemen om kwetsbare mensen weer op weg te helpen. Toch is hij politicus genoeg om ook een winstwaarschuwing af te geven:

'De jongeren gaan helpen met de verbouwing en restauratie van de Kazeme'

'Het is een fantastisch project, waar we vier jaar lang met hart en ziel aan gewerkt hebben, maar het bestaat nu alleen nog maar op papier. Het zal zich in de praktijk moeten bewijzen en daarbij zullen nog best tegenslagen opduiken. Wat ik betreurt is dat ik de start waarschijnlijk niet meer als wethouder mee zal maken. Wel hoop ik er als raadslid een bijdrage aan te mogen leveren.' 🍷

Meer informatie

Iedereen onder een dak

Invester in talent

ics-advies

‘Denk je wel eens aan zelfdoding?’

In het vorige nummer van Ingrado Magazine vroegen we aandacht voor de signalen die bij RMC's en (school) maatschappelijk werk binnenkomen over jongeren met psychische problemen en depressieve gevoelens. We constateerden dat corona de al eerder groeiende problematiek verder versterkt heeft.

Hoe kunnen we leren omgaan met signalen van depressie?

Inmiddels heeft Ingrado een brandbrief geschreven aan de Kamercommissies van OCW en VWS. 'De problematiek van veel van deze jongeren is zo complex', staat er in de brief, 'dat het lastig is voor RMC-trajectbegeleiders om hiermee om te gaan. Op dit moment zet RMC vooral in op het versterken van contacten met netwerkpartners. Samen de handen ineenslaan om de enorme wachttijd voor GGZ zo dragelijk mogelijk te maken voor de jongeren met mentale problemen. De middelen van het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) worden veelal ingezet voor het wegwerken van onderwijsachterstanden, terwijl het eerst belangrijk is dat jongeren weer goed in hun vel zitten.'

Ook Annie Kuiler, als consulent Passend Onderwijs en gedragsspecialist verbonden aan vier scholen voor voortgezet onderwijs in Groningen/Drenthe, krijgt signalen dat steeds meer jongeren tobben met gevoelens van somberheid en depressie. Zij zette juist de NPO-gelden in om aandacht te besteden aan depressie en suïcidale gedachten onder jongeren en haalde de voorstelling 'Laat het licht aan' in februari/

maart naar de scholen. Het theaterproject van Throughout Productions uit Amsterdam wil het gesprek over depressieve gevoelens en zelfmoord aanzwengelen. De voorstelling is gebaseerd op het autobiografische verhaal van musicalacteur en hoofdrolspeler Jarno Korf (24) en bestaat naast een voorstelling uit een masterclass, lesbrieven en workshop. Ingrado Magazine sprak met Jarno en Annie.

Kun je iets over het ontstaan van de voorstelling vertellen, Jarno?

'Ik ben toen ik klein was seksueel misbruikt door mijn stiefbroer. Omdat ik alles wegstopte kwam ik tien jaar lang in depressies terecht en overwoog ik zelfs zelfmoord. In december 2017 besloot ik hulp te zoeken zodat ik eindelijk kon verwerken wat ik had meegemaakt. Een psycholoog heeft mij met gesprekken en de verwerkingstechniek EMDR enorm geholpen. Hierdoor was ik in staat om de eerste versie van 'Laat het licht aan' te schrijven.'

In juli 2018 speelt Jarno samen met componist Willem van Leunen de voorstelling als een van de afstudeeropdrachten op de

Frank Sanders Akademie voor muziek- en musicaltheater. De voorstelling raakte een snaar bij de bezoekers. Ze bleven na de voorstelling zitten om met elkaar over het onderwerp te praten. Eén van hen suggereerde de voorstelling te gebruiken om jongeren in het voortgezet onderwijs te helpen over hun gevoelens te praten.

Hoe hebben jullie dat opgepakt?

'Wij vonden het een uitstekende suggestie en hebben een aantal elementen zoals de masterclass aan de voorstelling toegevoegd. We hoorden dat docenten het moeilijk vonden om het gesprek over depressie en zelfmoord op een juiste wijze aan te gaan en te voeren. In maart 2020 speelden we de voorstelling drie keer op een school in Maastricht. Vijf dagen later was alles dicht vanwege covid. Een zeer frustrerende tijd waarin soms wel iets kon, maar vaker niets.'

Omdat het voor scholen in die tijd ingewikkeld is om de voorstelling te boeken, wordt deze verfilmd en aangevuld met adviezen van experts. Ook is een workshop ontwikkeld, die online te volgen is. Ideaal is het niet, maar wel is het de aanzet voor een aangepaste voorstelling waarin de makers twee rollen toevoegen, die van psycholoog en moeder. In de voorstelling gaat Jarno met beiden in gesprek en aan het einde van de voorstelling komt hij terug bij de psycholoog en weet hij zijn depressie te verwoorden.

Waarom haalde je de voorstelling naar jullie scholen, Annie?

'Ik kreeg signalen vanuit de ondersteuningsteams dat leerlingen steeds vaker worstelen met gevoelens van somberheid en depressiviteit. Dat speelde voorheen ook, maar corona heeft het enorm versterkt. Kinderen zaten hele dagen binnen, hadden daardoor alle tijd om te piekeren en kregen geen weerwoord van leeftijdsgenoten. Dat hoeft niet altijd in zelfmoord te eindigen, maar het was voor ons wel een teken dat we iets moesten doen. Wat kunnen wij voor deze leerlingen betekenen en hoe kunnen wij ze leren omgaan met dergelijke signalen van vrienden? Het toeval wil dat wij en gemeentes op hetzelfde moment nadachten over de besteding van de NPO-gelden. Ik ben met

Rondetafelgesprek

Ingrado stuurde een brandbrief naar de Kamercommissies van OCW en VWS.

Op 14 maart jl. vond het Rondetafelgesprek in de Tweede Kamer Commissie van VWS plaats over de mentale gezondheid van jongeren. De leden van de commissie gingen in gesprek met o.a. JOB MBO, CNV, Mind, NJR, Jongpit, CBS en het Trimbos Instituut.

Eén op de vijf jongeren kampt met psychische problematiek. De coronacrisis heeft de problematiek die er al langer was onder jongeren, alleen maar groter gemaakt. Er zijn meer jongeren dan ooit die mentale zorg nodig hebben. Van laagdrempelige hulp tot specialistische zorg waar helaas nog altijd lange wachtlijsten voor

zijn. Hoe lang die wachtrijen precies zijn, weet niemand. Er zijn geen cijfers bekend.

De experts gaven aan dat er onder meer moet worden ingezet op het versterken van jongeren zelf, het verminderen van prestatiedruk, het vereenvoudigen van het stellen van hulpvragen en het verbeteren van de toegang tot passende hulp.

Lees hier de brandbrief van Ingrado

gemeenteambtenaren om tafel gaan zitten en heb voorgesteld om vanuit het gemeentelijke deel van de subsidie de theatervoorstelling en de activiteiten eromheen naar de scholen te halen. Er was flink wat lobbywerk voor nodig omdat het om verschillende scholen, gemeentes en zelfs provincies gaat, maar het is gelukt omdat ook de ambtenaren het belang van preventie zien. In maart zijn ruim 867 leerlingen uit de derde en vierde klassen van vmbo, havo en vwo naar de voorstelling in een theater in Roden geweest.'

Ter voorbereiding op de voorstelling organiseerden de theatermakers in februari een masterclass, die samen met 113 zelfmoordpreventie ontwikkeld is. De bijeenkomst wordt zowel bezocht door leerkrachten als door anderen die met jeugd te maken hebben zoals wijkagenten, leerplichtambtenaren en maatschappelijk werkers. Centrale vraag; hoe kan ik jongeren helpen die met depressieve gevoelens of zelfmoordneigingen worstelen? Hoe stel ik de juiste vragen?

Waar bestaat de inhoud van de masterclass uit, Jarno?

'We vragen iedereen afzonderlijk of ze wel eens zelf of in hun omgeving met depressie of zelfmoord te maken hebben gehad. Een vraag die al direct veel impact heeft omdat vrijwel iedereen zo'n ervaring heeft. Daarna volgt de film, waarna we pauzeren om alles te laten bezinken. Na de pauze doen we

oefeningen in gespreksvoering, waarbij de aanwezigen leren om aansluiting te vinden bij wat een jongere zegt en niet de eigen mening of het eigen gevoel centraal te stellen. Het heftigste moment is het leren stellen van de vraag: 'Denk je wel eens aan zelfdoding?' Die vraag levert vanwege zijn directheid vaak discussie op, maar het is juist heel belangrijk om geen verhullende taal te gebruiken. Voor de betrokkene is het heel belangrijk en zelfs bevrijdend omdat daardoor een opening voor gesprek komt.

Wat kregen jullie na afloop van de masterclass terug?

Annie: 'Veel mensen vonden de film indrukwekkend en er waren zelfs tranen. Elke locatie kent wel een leerling die zelfmoord pleegde. De mensen die daarmee te maken hadden zaten er ook.'

Jarno: 'Het mooie aan dit soort dagen is dat er ook mensen in de zaal zitten die iets soortgelijks hebben meegemaakt of met iets anders zitten dat onverwerkt is. Voor hen is het extra herkenbaar.'

'Als een leerling je in vertrouwen neemt over zelfmoordplannen belooft dan nooit geheimhouding. Doe je dat toch en moet je die belofte breken omdat je het niet alleen kunt, dan ben je het vertrouwen kwijt en dat komt niet snel terug.' 🍷

throughout.nl/voorstelling

113 zelfmoordpreventie

NPO-gelden

Subsidie voor scholen en gemeentes in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs dat beoogt door corona opgelopen achterstanden in te lopen.

Ingrado komt naar je toe!

Met een workshop over het Kwaliteitsregister

In het najaar van 2021 trok Ingrado met een roadshow door het land om het KRSD, het Kwaliteitsregister voor het Sociaal Domein breed onder de aandacht te brengen. Dat deden ze op uitnodiging van teams Leerplicht en RMC die meer wilden weten over het register. Wat was de reden om Ingrado uit te nodigen? En heeft de workshop geholpen om een beslissing te nemen over registratie in het KRSD?

Ida Wildeboer is namens Ingrado betrokken bij het KRSD. 'Ingrado en SAM (de beroepsvereniging voor uitvoerders in het publieke sociaal domein, red.) hebben dit kwaliteitsregister samen ontwikkeld. Daar zijn we enthousiast over, dus willen we ook zoveel mogelijk leden enthousiasmeren.'

Aanvraag

'We merkten', zegt Wildeboer, 'dat mensen aan de ene kant met fundamentele vragen zitten over nut en noodzaak van een register en aan de andere kant hele praktische vragen hebben over bijvoorbeeld aanmelden, het trainingsaanbod en het behalen van punten. Zo ontstond het idee van de roadshow, een rondreizende workshop op aanvraag.'

De workshop bestaat uit het inventariseren van vragen en verwachtingen, een inleiding over kwaliteit en professionaliteit, een interactieve opdracht over zichtbaar werken aan kwaliteit, een inleiding over het belang van registratie en tenslotte een kijkje in het KRSD zelf. 'We beginnen met de vraag wat is kwaliteit?', zegt Wildeboer. 'Wanneer lever je kwaliteit en wat betekent kwaliteit voor jou? Vervolgens maken we de overstap naar professionaliteit. Professionaliseren doe je individueel, maar ook als beroepsgroep. Het KRSD helpt bij beide. Het houdt je eigen zaag scherp, het is een mooie stok achter de deur om je te blijven ontwikkelen.'

Mensen staan gemengd tegenover het KRSD volgens Wildeboer. 'Sommigen zeggen: 'ik heb toch geen register nodig om aan professionalisering te werken'. Dat is waar, maar we zijn allemaal mensen, opleiden staat vaak onderaan de to-dolijst. Dan is het feit dat je een aantal punten moet behalen toch een stok achter de deur.'

Kennis vraagt om onderhoud

Een van de mensen door wie Ingrado werd uitgenodigd om uitleg te komen geven is Ineke Noorthoek, manager bij Leerrecht, de organisatie die de Leerplichtwet en de RMC-wetgeving uitvoert voor Schiedam, Vlaarding en Maassluis.

'Ik hoopte ook dat het mensen zou enthousiasmeren en dat is bij een deel ook zeker gelukt. Leren zie ik in de eerste plaats als de mogelijkheid krijgen om jezelf te ontwikkelen. Dat gun ik iedereen, de jongeren waarvoor we werken, maar ook de professionals die dat werk doen.'

'Professionaliseren doe je individueel, maar ook als beroepsgroep. Het KRSD helpt bij beide'

Het idee van een kwaliteitsregister draagt ze dan ook een warm hart toe. Wat ze er vooral positief aan vindt is dat een kwaliteitsregister als het KRSD collega's stimuleert om met hun eigen ontwikkeling aan de slag te gaan én te blijven. 'Kennis en ervaring die je in de loop der jaren hebt opgebouwd is heel waardevol, maar ik geloof erg in onderhoud. Het is net als met je huis. Ook al heb je alles dit jaar goed geschilderd, toch is het goed om volgend jaar weer even te checken en misschien iets kleins te doen om het bij te houden.'

Er waren binnen haar team ook vragen over de kosten van registratie. 'Ik zou er wel voor pleiten dat wij als gemeente tenminste een deel van die kosten voor onze rekening nemen. Je hebt als gemeente ook een budget voor opleidingen en trainingen. Dat kun je direct inzetten voor professionalisering, maar op deze manier ook indirect.'

Toegevoegde waarde

Waar in Schiedam de manager het team wilde enthousiasmeren, was in Zutphen een groot deel van het team al langer overtuigd van de meerwaarde en wilden ze de organisatie daarin meekrijgen. Leerplichtambtenaar Leonie van Leersum werkt inmiddels twaalf jaar bij Leerplicht Zutphen. Ook zij staat achter het doel.

Hoewel het uiteindelijk een individuele keuze is, hebben ze als team besloten om in te stappen. 'We zien allemaal wel het belang van jezelf professioneel op de kaart zetten en jezelf blijven ontwikkelen. Door trainingen en opleidingen te volgen scherp je je kennis aan en blijf je bij. Ik denk dat een kwaliteitsregister op dat punt toegevoegde waarde kan bieden. Net als voor de erkenning van de beroepsgroep.'

Financiering

Toch wilden ze ook nog wel een keer van Ingrado horen wat het hen als individu en als

team oplevert. 'Gaat het ons helpen of gaat het een doel op zich worden? En als het voordelen heeft voor de organisatie, wat betekent dat dan voor de financiering? Gaat de organisatie ons faciliteren als we er voor de lange termijn instappen?'

Van Leersum zou graag zien dat de gemeente bijdraagt in de kosten van de registratie. 'Kijk naar collega's in de jeugdsector. Die hebben weliswaar een verplichte registratie, maar worden om die reden ook gefaciliteerd. Dat het KRSD niet verplicht is zou geen verschil moeten maken, het doel is hetzelfde.' Dankzij de workshop kan ze haar punt nu beter onderbouwen richting de organisatie. 'Het KRSD is een register voor het hele sociaal domein. Als gemeente investeer je dus ook in een brede professionele organisatie.'

Tijdens de workshop zijn veel praktische vragen beantwoord. Bijvoorbeeld over punten voor trainingen en opleidingen. Workshopleider Wildeboer denkt dat zij en de andere workshopleiders wel zorgen hebben kunnen wegnemen over wat wel en niet meetelt. 'Heel veel professionalisering past gewoon. Een derde is geaccrediteerd, twee derde mag je zelf invullen. Trainingen tellen mee tot drie jaar terug vanaf het moment dat het portfolio wordt ingediend ter certificering. Je begint dus niet bij 0. Mensen die voldeende geïnvesteerd hebben kunnen zich eerder certificeren.' Over toekenning van punten voor modules van de BOA-opleiding is Ingrado nog in overleg. 🍷

Workshop

Ingrado is inmiddels bij elf teams online of fysiek op bezoek geweest en heeft zo'n 120 professionals uitleg gegeven over het KRSD. Ook in 2022 komen we graag langs. Is de workshop iets voor jouw team? Mail dan naar info@ingrado.nl

KRSD

Voor meer informatie over het KRSD kun je terecht op de KRSD-website, www.krdsd.nl. Daar vind je ook tutorials met uitleg over registreren, bijhouden van je portfolio en aanpassen van je accountgegevens.

A professional portrait of a man with light brown, wavy hair and a full beard. He is wearing a dark grey suit jacket, a white dress shirt, and a dark blue patterned tie. The background is a solid, medium blue color. The text '10 vragen aan...' is overlaid in the bottom left corner in a large, white, sans-serif font.

**10
vragen
aan...**

Dennis Wiersma

Minister voor Primair en Voortgezet Onderwijs

1 Was u bekend met het werk van leerplicht voordat u aantrad in deze functie?

'Mijn dochter is dit schooljaar gestart in groep 1. Als vader ben ik daar natuurlijk enorm trots op, maar als ouder voelde ik ook de verantwoordelijkheid om mij te verdiepen in wat er eigenlijk allemaal bij komt kijken als je kind voor het eerst naar school gaat. Wanneer mag je vrij nemen en wanneer niet? Zo las ik in de schoolgids hoe de school omgaat met situaties als kinderen niet naar school gaan, terwijl dat wel de bedoeling is. Maar ook wanneer een leerplichtambtenaar ingeschakeld kan worden, zelfs als je alleen advies wil of een vraag hebt.'

2 Hoe kijkt u naar de rol van de leerplicht-ambtenaar in het sociaal domein?

'Een van mijn belangrijkste ambities is ervoor te zorgen dat ieder kind het beste uit zichzelf kan halen. Tegelijkertijd kan het soms gewoon zo zijn dat er iets gebeurt in het leven dat je uit het lood slaat. Dan is het heel belangrijk dat er mensen klaarstaan die je helpen. Dat kan ook de leerplichtambtenaar zijn, die vaak een signalerende functie heeft. Verzuim kan immers een signaal zijn dat er meer speelt. Leerplichtambtenaren zijn daarmee een onmisbare schakel in het sociaal domein. Vanuit Den Haag, en ook als er beleid op lokaal niveau gemaakt wordt, vind ik dat we de opdracht hebben om dat zo te doen dat we goede samenwerking in het sociaal domein bevorderen.'

3 Hoe kijkt u naar de achterstand of vertraging die kinderen in de coronaperiode hebben opgelopen?

'Als het gaat om beheersing van de basisvaardigheden zagen we eerder al dat daar een inhaalslag gemaakt moet worden. Daarbovenop is de impact van de coronacrisis op kinderen en jongeren heel fors. Zeker voor kinderen en jongeren die toch al in een kwetsbare positie zitten pakte de pandemie zwaar uit. Daar geven we dus echt prioriteit aan.'

'Dat doen we onder meer door de looptijd van het Nationaal Programma Onderwijs, waarmee miljarden zijn gemoeid, met twee jaar te verlengen. Het zorgt ervoor dat scholen en gemeenten het geld uit dit programma nu ook kunnen inzetten in de schooljaren 2023/2024 en 2024/2025, als dat nodig is. Dat geeft ze meer tijd om de basis van goed onderwijs verder te versterken met bewezen effectieve maatregelen. En – heel belangrijk – om iedereen dezelfde kansen te bieden via onderwijs.'

'Wat is er voor dit kind nodig om op school aanwezig te kunnen zijn?'

4 U laat zelf zien wat de opbrengst van een leven lang ontwikkelen kan zijn. Hoe zou dat voor meer jongeren een aantrekkelijke en haalbare route kunnen worden?

'Om goed inzetbaar te blijven op de arbeidsmarkt, is het belangrijk dat iedereen zich ook na het behalen van het diploma blijft ontwikkelen. Door de ontwikkelingen in jouw vak goed te volgen kun je ervoor zorgen dat je ook in de toekomst aan het werk blijft. Vanuit het perspectief van een Leven Lang Ontwikkelen zet ik in op het vergroten van het aantal door OCW erkende certificaten voor om- en bijscholing, zodat mensen ook een tastbaar bewijs hebben van de nieuwe kennis en vaardigheden. Verder kijk ik of er meer ruimte is voor het verkorten van opleidingen voor mensen met leer- en werkervaring, zodat zij sneller een diploma kunnen halen, bijvoorbeeld als ze zich willen laten omscholen.'

5 U draagt het vmbo en het praktijkonderwijs een warm hart toe. Wat kan er gebeuren om het imago van deze onderwijstypen te verbeteren?

'Een echt vak leren is ongelofelijk belangrijk. We staan met z'n allen voor enorme uitdagingen. De energietransitie is in volle gang, er moeten huizen gebouwd worden, mensen verzorgd worden, ga zo maar door. We hebben vakmensen gewoon ontzettend hard nodig en je kunt daar een dik belegde boterham mee verdienen. Het minste en tegelijk ook het belangrijkste wat we kunnen doen is om dit vaker uit te spreken, naar elkaar, maar vooral naar leerlingen en hun ouders. En laten zien wat voor mooie kansen er liggen voor deze leerlingen. Waar ik dit - als minister - kan uitdragen, zal ik dat ook doen.'

6 Hoe komen we af van de beelden 'lager' en 'hoger' schooladvies of diplomawaarde?

'Ik vind het belangrijk dat jongeren goed onderwijs krijgen, zich kunnen blijven ontwikkelen en een advies krijgen dat aansluit bij hun talenten. Voor de ene leerling is dat een vmbo-advies en voor de andere een vwo-advies. Een vmbo-advies wordt wel eens ervaren als een advies dat niet goed genoeg is. Maar het is juist prachtig onderwijs, dat opleidt tot heel mooie beroepen die onmisbaar zijn in de samenleving. Ik vind dat we een gezamenlijke verantwoordelijkheid hebben om die beelden te veranderen. Uiteindelijk gaat het erom dat ieder kind trots zijn school binnenstapt en aan de slag kan gaan op het niveau dat bij hem of haar past.'

'Dit kabinet wil in ieder geval werken aan een gelijke behandeling van studenten in mbo, hbo en wo. Dat onderscheid dat we soms nog maken tussen 'studeren' of 'een beroepsopleiding volgen', dat moet eruit. En we investeren in nog sterker beroepsopleiding: meer kleinschalig vakonderwijs en een goed aanbod van mbo-opleidingen dichtbij huis. Ik hoop dat dat ook bijdraagt aan een beter beeld, dat leerlingen zien en voelen dat hun keuze voor het vmbo of het mbo een prachtige en belangrijke keuze is.'

7

Tot nu toe lag de focus op 'verzuim'. Wat vindt u van de gedachte om die focus te verleggen naar 'aanwezigheid'? Wat zou daarvan het effect kunnen zijn?

'Ik vind dat een heel goed idee. Sterker nog: dat is de basis van mijn nieuwe verzuimaanpak. Het is onacceptabel als leerlingen niet naar school gaan omdat ze de juiste ondersteuning missen. We moeten dan ook veel meer gaan denken vanuit het perspectief: wat is er voor dit kind nodig om op school aanwezig te kunnen zijn? Ik ben geraakt door de verhalen die ik in de korte tijd dat ik minister ben al heb gehoord. Het mag simpelweg niet zo zijn dat kinderen en jongeren onnodig thuis komen te zitten. Ik neem de verantwoordelijkheid daar alles aan te gaan doen, en ik verwacht dat alle betrokken partijen vanuit hun eigen verantwoordelijkheid dezelfde noodzaak voelen. Dat geldt dus ook voor de leerplichtambtenaren, zij zijn een onmisbare schakel en moeten er alles aan doen om te zorgen dat een jongere zo snel mogelijk weer naar school kan.'

8

Hoe ziet u de samenwerking met Ingrado als branchevereniging leerplicht en RMC?

'Als expertise- en opleidingscentrum is Ingrado belangrijk voor ons. Er is een verschuiving naar meer aandacht voor aanwezigheid in plaats van verzuim. Ingrado zet dit op de kaart en kan ons helpen dit vorm te geven. Ook is Ingrado ondersteunend in de lobby naar Den Haag.'

9

Hoe gaat u zich inzetten om uitval bij de overstap vo-mbo te voorkomen?

'De overstap van vo naar mbo is een moment waarbij een deel van de jongeren uitvalt omdat ze een vervolgopleiding moeten kiezen en van school wisselen. Scholen en gemeenten zetten hier nu al op in door ervoor te zorgen dat zij alle leerlingen in beeld hebben. Sinds 2020 zijn middelbare scholen en mbo-instellingen wettelijk verplicht om jaarlijks gegevens uit te wisselen over leerlingen die naar verwachting naar het mbo overstappen. Naast het monitoren van de overstap wordt ook ingezet op het verbeteren van de warme overdracht tussen vo en mbo.'

10

Welke vraag stelden we niet en zou u graag beantwoorden?

Wat moeten wij echt beter doen, heeft u een tip?

'De afgelopen jaren zijn leerplichtambtenaren steeds preventiever gaan werken om verzuim en voortijdig schoolverlaten te voorkomen. De leerplichtambtenaar is hierin de spin in het web. Daarmee dragen jullie je steentje bij om alle kinderen en jongeren maximale ontwikkelingskansen te geven. Met de nieuwe verzuimaanpak verwacht ik dat de leerplichtambtenaar die rol veel groter maakt. Neem nog meer de regie in moeilijke situaties, pak je verantwoordelijkheid en laat pas los als er een oplossing is voor het kind of de jongere.' 🍷

K R S D

○ ○ ○ ○ ○ ○

Word je beste professionele zelf!

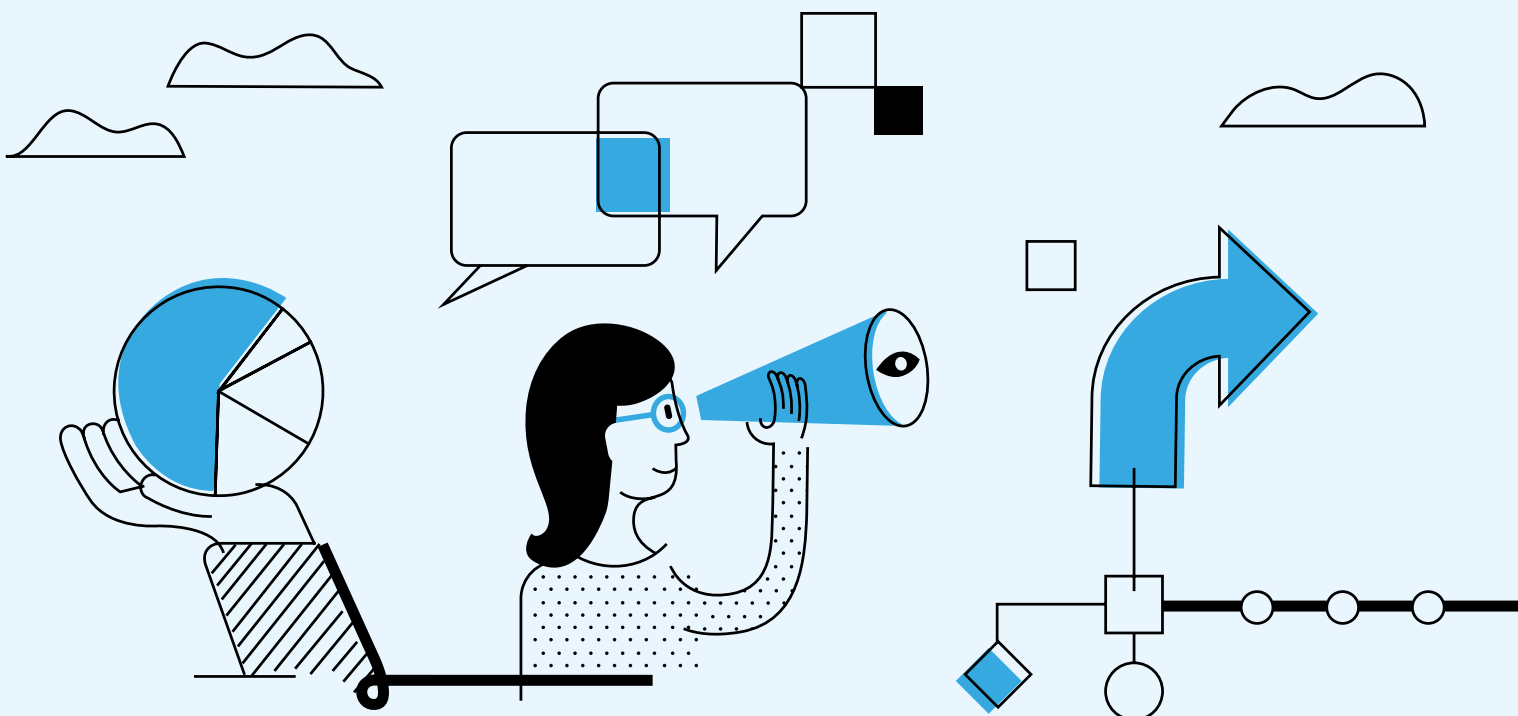
Kies uit een breed en actueel opleidingsaanbod en bouw mee aan een stevige beroepsgroep.

Scan de QR-code en registreer je in het **KRSD**

Een licht verstandelijke beperking als oorzaak van verzuim en schooluitval

Als leerplichtambtenaar of RMC-trajectbegeleider heb je, waarschijnlijk vaker dan je weet, te maken met jongeren met een licht verstandelijke beperking (LVB). LVB komt relatief vaak voor onder jongeren die verzuimen of uitvallen van school en kan lange tijd onopgemerkt blijven¹.

Tekst Marga de Weerd **Illustratie** Welmoet de Graaf

Wanneer spreek je van LVB?

Iemand met een licht verstandelijke beperking heeft een IQ tussen de 50 en 85 en de persoon heeft in het dagelijks functioneren problemen op ten minste twee belangrijke leefgebieden zoals bijvoorbeeld school, werk of financiën als gevolg van beperkte conceptuele, sociale en praktische vaardigheden. Iemand met LVB kan problemen hebben met rekenen, taal of tijdbesef. Voorbeelden van sociale problemen die mensen met LVB kunnen hebben, zijn een gebrekkige impulscontrole of problemen in de sociale omgang. Voorbeelden van problemen op praktisch gebied zijn gebrekkige gezondheidsvaardigheden of het niet goed om kunnen gaan met geld. Er zijn grote verschillen tussen mensen met LVB en de mate waarin zij problemen hebben. Dat is onder andere afhankelijk van hun directie omgeving en de ondersteuning die ze daarin krijgen.

LVB brengt gedurende het gehele leven problemen met zich mee. Volwassenen met LVB zijn vaak niet zelfredzaam en dat geldt voor jongvolwassenen met LVB in nog sterkere mate. Mensen met LVB doen dan ook relatief vaak een beroep op publiek gefinancierde voorzieningen. Zo zijn ze sterk oververtegenwoordigd in detentie. In 2018 had naar schatting 45 procent van de mensen in detentie LVB. Daarnaast zijn ze waarschijnlijk vaker slachtoffers van criminaliteit, zijn mensen met LVB oververtegenwoordigd onder daklozen, en maken ze vaker gebruik van langdurige zorg. Dit blijkt uit het Interdepartementaal beleidsonderzoek (IBO) naar mensen met een LVB dat in 2019 werd uitgevoerd.

Meer risico op schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten

Jongeren met LVB hebben een groter risico op schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten. Op een groot aantal risicofactoren voor

schoolverzuim, scoren jongeren met een LVB relatief vaak hoog. Zo hebben jongeren met LVB vaker een moeizame schoolloopbaan, ontbreekt het hen vaker aan een aantrekkelijk toekomstperspectief, hebben zij drie tot vier keer zo vaak psychische problemen en lopen zij een hoger risico op het vertonen van delinquent gedrag dan jongeren zonder LVB. Bovendien groeien Jongeren met LVB relatief vaker op in gezinnen waar sprake is van armoede en multi-problematiek dan jongeren zonder LVB.

Jongeren met LVB worden regelmatig overschat door hun omgeving!

Cijfers

Omdat niet iedereen wordt getest op LVB kan alleen geschat worden hoeveel mensen met LVB er zijn. Het Sociaal en Cultureel Planbureau schatte in 2019 dat tussen 4,8 tot 8,3 procent van de Nederlandse bevolking (0,8 tot 1,4 miljoen Nederlanders) LVB heeft.² Dat betekent dat er zo'n 120.000 tot 207.000 leer- en kwalificatieplichtige jongeren met LVB zijn en 48.000 tot 83.000 18-23 jarigen³.

Het percentage jongeren met LVB onder schoolverzuimers en vsv'ers zal gezien hun grotere risico op verzuim en voortijdig schoolverlaten uitval aanmerkelijk hoger zijn.

Moeilijk herkenbaar

LVB wordt vaak niet herkend omdat mensen met LVB door hun 'streetwise' gedrag vaak slimmer overkomen dan ze daadwerkelijk zijn. Daardoor worden ze regelmatig overschat door hun omgeving en krijgen ze, ook op school, niet altijd de hulp of ondersteuning die ze eigenlijk nodig hebben. LVB kan bovendien gepaard gaan met symptomen die zich ook voordoen bij autisme, adhd en gedragsproblematiek. Wanneer niet onderkend wordt dat aan die symptomen LVB ten grondslag ligt, is de kans groot dat niet passende ondersteuning wordt geboden. Jongeren met LVB hebben cognitief en sociaal-emotioneel gezien een ontwikkelingsachterstand ten opzichte van normaal begaafde jongeren. Die ontwikkelingsachterstand brengt een aantal gedragskenmerken met zich mee. Zij hebben vaak minder controle over hun emoties, kunnen zich minder goed inleven in anderen. Ze kunnen het onderscheid tussen feiten en meningen niet goed maken. Jongeren met LVB zijn vaker faalangstig en wantrouwend.

De veronderstelling onder mensen die in en om het onderwijs werkzaam zijn is dat jongeren met LVB speciaal onderwijs volgen. Maar dat is lang niet altijd het geval! Uit het aantal jongeren dat waarschijnlijk LVB heeft en het aantal dat naar het speciaal onderwijs gaat, leiden Timmermans et. al. (2019) af dat een aanzienlijk deel van de jongeren met (nog niet vastgesteld) LVB regulier onderwijs volgt.

Waarom is het belangrijk om LVB te herkennen?

Om jongeren effectief te kunnen ondersteunen is het van belang om goed aan te kunnen sluiten bij hun mogelijkheden. Een jongere met LVB kan beperkt informatie tot zich

'Een jongere met LVB kan beperkt informatie tot zich nemen en begrijpt mogelijk minder dan je denkt'

nemen en begrijpt mogelijk minder dan je denkt. Het is belangrijk dat je in de taal die je gebruikt aansluit bij de jongere. Dat geldt ook voor de ondersteuning die je de jongere biedt. Een LVB is voor altijd. Er is daardoor een grote kans dat jongeren een groot deel van hun leven niet zelfredzaam zullen zijn. Hoe eerder dat onderkend wordt hoe beter en hoe adequater de ondersteuning die kan worden ingezet.

In 2015 is een instrument ontwikkeld dat helpt om vast te stellen of een jongere mogelijk licht verstandelijk beperkt is: de Screener voor Intelligentie en Licht verstandelijk beperking (SCIL).⁴ Dit instrument omvat 14 items en kan in 10 tot 15 minuten worden afgenomen.

Wat kan leerlicht of RMC doen?

Jongeren met een LVB worden vaak overschat. Juist dat kan een achterliggende reden voor het verzuim zijn. Het aanbod op school sluit niet goed aan bij de mogelijkheden van de leerling, de leerling wordt overvraagd en valt als gevolg daarvan uit.

Leerlichtambtenaren en RMC-trajectbegeleiders zouden alert moeten zijn op de mogelijkheid dat aan het verzuimgedrag of de schooluitval van een jongere LVB ten grondslag ligt. Ook bij jongeren die verzuimen of uitvallen op het regulier onderwijs. Bespreek die mogelijkheid ook met je ketenpartners. Maak in de keten afspraken over de hulpmiddelen die ingezet worden voor het herkennen van LVB en door wie die worden ingezet en stem het ondersteuningsaanbod af op de mogelijkheden van de jongeren die waarschijnlijk een LVB hebben.

¹⁾ Dit artikel is grotendeels gebaseerd op: Timmermans', Maartje., Bertling, Lianne., Kaal, Hendrien. & Verzaal, Matthijs. (2019). *Proeftuin LVB en schoolverzuim. Herkenning en begeleiding van leerlingen met een LVB in de schoolverzuimaanpak*. Amsterdam: Regioplan.

²⁾ Woittiez, I., Eggink, E., en Ras, M. (2019). *Het aantal mensen met een lichtverstandelijke beperking: een schatting*. www.scp.nl/publicaties/publicaties/2019/10/01/het-aantal-mensen-met-een-licht-verstandelijke-beperking-een-schatting

³⁾ Er zijn ongeveer 2,5 miljoen 5 tot 18 jarigen en 1 miljoen 18 tot 23 jarigen.

⁴⁾ Kaal, H., Nijman, H. & Moonen, X. (2015). *Factsheet 6: Screener voor intelligentie en licht verstandelijke beperking (SCIL)*. Leiden: Hogeschool Leiden.

Meer lezen over jongeren met LVB

Hier vind je naast het onderzoek waarop bovenstaand artikel grotendeels gebaseerd is een handreiking LVB voor regulier onderwijs (vo en mbo). In het onderzoek is ook meer informatie te vinden over een geschikt ondersteuningsaanbod voor LVB.

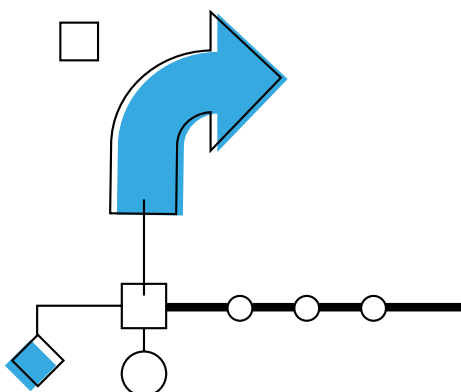

Hier zijn verschillende handreikingen over LVB te downloaden.

In 2019 werd een interdepartementaal beleidsonderzoek (IBO) 'Mensen met een licht verstandelijke beperking' uitgevoerd. In het rapport zijn ook levensverhalen opgenomen van mensen met een licht verstandelijke beperking.

Het interdepartementaal onderzoek werd, vanwege de samenhang tussen de onderwerpen, samen met het interdepartementaal onderzoek 'Jongeren met afstand tot de arbeidsmarkt' naar de Tweede Kamer gestuurd. Doel van het IBO was te komen tot aanbevelingen om het beleid gericht op LVB'ers die gebruikmaken van voorzieningen doelmatiger en doeltreffender te maken. En om daarmee de budgettaire beheersbaarheid, de kwaliteit en de toegankelijkheid van de voorzieningen voor LVB'ers op de lange termijn beter te borgen.

Onderwijs én welzijn
inzichtelijk

Onderwijstaken gaan verder dan het uitvoeren van de wet. De ontwikkeling en het welzijn van alle jongeren staat voorop.

LeerSaam biedt een complete oplossing voor het snel en efficiënt afhandelen van de administratie, begeleiding en regie rond onderwijsprocessen. Het maakt het werk van professionals op het vlak van leerplicht(administratie), RMC en leerlingenvervoer eenvoudig en inzichtelijk. Zo kom je tot structurele oplossingen voor de jongeren binnen de regio.

- Leerplichtadministratie
- Verzuim
- Vrijstellingen en ontheffingen
- Begeleiding RMC en kwetsbare jongeren
- Leerlingenvervoer
- Managementinformatie

De voordelen van LeerSaam

- LeerSaam beschikt over slimme, directe koppelingen met BRP, DUO en Suwinet waardoor gegevens realtime beschikbaar zijn.
- Met 1 druk op de knop de verplichte rapportages voor verantwoording uitdraaien betekent veel tijdwinst.
- Leerlingenversuim staat vaak niet op zich. LeerSaam creëert overzicht. Zo voorkom je dat trajecten elkaar doorkruisen.

- Wij kunnen LeerSaam snel implementeren. We migreren de omgeving op het moment dat het jouw gemeente uitkomt.

Meer weten?

Neem contact met ons op. Een vrijblijvende demonstratie is ook mogelijk. Of kijk voor meer informatie op onze website.

Dankzij LeerSaam hebben wij meer overzicht gekregen en is ons veel administratie uit handen genomen. Hierdoor hebben wij meer tijd voor onze klanten!

Jaap Zuijderdijn
Leerplichtambtenaar gemeente Urk

Thijs Duysens
leersaam@lostlemon.nl
085 489 8888

www.lostlemon.nl/leersaam

ISO 9001 | ISO 27001 | NEN 7510:2017

Studenten met extra ondersteunings- behoefte

Volgens de eindevaluatie Passend onderwijs van oktober 2020 zijn mbo-studenten meestal tevreden over de ondersteuning die zij krijgen. Er zijn echter ook verbeterpunten, zo liet de evaluatie zien. Een daarvan is de begeleiding bij stages.

Tekst Yolenthe van der Ree Illustratie DDK

Om die verbetering te realiseren heeft het ministerie van OCW, na consultatie van onder meer MBO Raad, JOB, JongPIT, en Ieder(in), de verbeteragenda Passend middelbaar beroepsonderwijs 2020-2025 opgesteld. Binnen de agenda zijn vier programmalijnen geformuleerd. De werkgroep die de programmalijn Begeleiding bij stages en eerste stappen op de arbeidsmarkt ter hand nam, levert eind mei as. haar eerste product op: het Handboek BPV voor jongeren met extra ondersteuningsbehoefte. Ingrado kreeg de opdracht het handboek samen te stellen en werkte hierin samen met verschillende partners.

Ingrado Magazine vroeg twee leden van de werkgroep naar nut en noodzaak van het handboek. Peter van der Heijden is senior beleidsadviseur bij het Friesland College, en Danny Verbeek beleidsmedewerker passend onderwijs bij het ROC van Amsterdam/Flevoland. Beide heren zijn ook actief binnen de MBO Raad in het kader van passend onderwijs. Twee voormalige mbo-studenten vertellen over hun ervaringen met de beroepspraktijkvorming (BPV).

Hoogste tijd

Van der Heijden en Verbeek benadrukken dat de kennis binnen het mbo over passende begeleiding van studenten met extra ondersteuningsbehoefte versnipperd en vaak niet up to date is. Verbeek: 'Er is behoefte aan actuele informatie over de mogelijkheden van maatwerk. Dat is nodig voor alle jongeren, maar zeker voor

jongeren met extra ondersteuningsbehoefte. Bij de start van passend onderwijs in 2014 is dit onderdeel vooruitgeschoven, dus is het logisch dat de BPV-begeleiding nog niet zo passend is als we zouden willen. Het is echter de hoogste tijd hier verandering in te brengen. De jongeren die wij gesproken hebben, 20 in totaal, schetsen een behoorlijk zorgelijk beeld. Ze moeten veel zelf regelen, vaak hun verhaal opnieuw doen omdat informatie niet gedeeld wordt en ze ervaren onvoldoende ondersteuning vanuit school.'

Mogelijkheden

Er moet binnen het onderwijs meer aandacht komen voor deze groep, meent Van der Heijden. 'Alle studenten hebben recht op goede begeleiding; het moet niet uitmaken wie je bent en welke ondersteuningsvraag je hebt. In elk gesprek moeten de mogelijkheden en kwaliteiten van de jongere centraal staan. Wie ben ik en wat heb ik nodig om de BPV succesvol te doorlopen? Wat vraagt dit van mij, de school en van de BPV-plek? Dat gesprek wordt nog te weinig gevoerd.'

Verbeek: 'Het is voor alle studenten spannend zich in de echte grote wereld te begeven en voor studenten met extra ondersteuningsbehoefte is dat extra spannend. Die extra spanning willen we wegnemen door zowel het onderwijs als de bedrijven goed te informeren over de begeleiding. Daar moet het handboek bij helpen. Het moet veel normaler worden dat er een extra ondersteuningsvraag ligt en vanzelfsprekender en eenvoudiger hier

een antwoord op te hebben. Let wel: het is een investering die enorm loont. Dit is een groep jongeren die, als alles eenmaal geregeld is, gaat als een speer. Bedrijven hebben er heel betrouwbare en betrokken medewerkers aan.'

Transitie

Henrie Mastwijk, projectleider van Ingrado geeft aan dat de BPV voor jongeren met extra ondersteuningsbehoefte aanleiding kan zijn om te stoppen met de opleiding wanneer niet goed gebruik gemaakt wordt van alle mogelijkheden die er zijn. 'Maatwerk voor deze studenten is in meeste gevallen zeer goed mogelijk en vergroot de kans op het succesvol afronden van de opleiding aanzienlijk. Daarnaast is de BPV het ultieme instrument om de transitie te maken van opleiding naar werk.'

Meer informatie

De presentatie van het Handboek BPV vindt plaats op 30 mei in Driebergen-Zeist.

Aanmelden kan via deze link

De lepeltheorie

Een van de instrumenten uit het handboek is de lepeltheorie, bedoeld om jongeren te leren hun energie te doseren.

Goed met je energie omgaan, betekent keuzes maken in wat je doet en hoe je het doet. Het vraagt om bewustwording, planning en wat meer discipline dan een gemiddelde leeftijdsgenoot.

Hoe verdeel jij je energie op deze dag? Hoe kom je uit? Is je dag boordevol met activiteiten, dan schiet je door je energie heen en heb je 's middags geen lepel meer over voor het maken van huiswerk. Neem je ook rust tussendoor? Hoe kun je weer opladen? Wat werkt daarin voor jou?

Per dag 20 lepels betekent per week 140 lepels. Stel nu dat dinsdag een hele drukke dag is, is het voor jou mogelijk om daar op maandag of woensdag dan al rekening mee te houden? Zodat je als weekgemiddelde wel goed uitkomt. Werkt dat voor jou?

Oud-studenten aan het woord

Esmée Kroon

**Goed luisteren
en vertrouwen**

Esmée is 23 en heeft haar niveau 4-diploma Persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg op zak. Vanzelf ging dat niet, vertelt zij aan Ingrado Magazine. 'Door een chronische aandoening aan mijn rug, heb ik altijd pijn en ben ik beperkt belastbaar. Direct op de eerste schooldag heb ik me gemeld bij het zorgteam en aangegeven wat ik nodig had om op school te kunnen functioneren. Een liftpas, een aangepaste stoel en een aangepast rooster; het was allemaal niet mogelijk. In het tweede leerjaar heb ik aangeklopt bij Passend onderwijs en kreeg ik een ambulante begeleider. Pas toen konden er dingen geregeld worden.'

Stage

De buitenlandse stage die Esmée zelf geregeld had, ging niet door omdat de school daar de verantwoordelijkheid niet voor wilde nemen. 'Ik zou gaan stagelopen in Griekenland bij een instelling voor mensen met autisme. Toen kwam ik terecht in stages die

school me toewees. Dat ging niet goed omdat er geen rekening werd gehouden met mijn beperking. Ik moest volle dagen draaien wat ik natuurlijk niet volhield. Uiteindelijk ben ik zelf op zoek gegaan naar een stageplaats en kwam ik terecht bij een theaterwerkplaats voor mensen met een verstandelijke beperking. Dat ging super. Er werken daar hele fijne mensen en ik kon aangeven wat ik aankon.

'Wat ik nodig had is dat er naar me geluisterd werd. En dat er vertrouwen was dat ik zelf weet wat ik aankon en nodig heb. Ik wilde echt heel graag naar school en naar stage, maar het moest wel op een aangepaste manier.

'Ik hoop dat het BPV-handboek gaat helpen om het voor andere jongeren met extra ondersteuningsbehoefte makkelijker te maken. Ik denk dat veel mensen in het mbo niet weten wat de mogelijkheden zijn. Het handboek kan houvast geven, een boek om op terug te vallen.'

Pien de Jonge

Eén contactpersoon

Pien lijdt aan het hypermobiliteitsyndroom. Hierdoor heeft zij veel pijn en is ze vaak vermoeid. Ook kan Pien niet lang staan en raakt ze makkelijk geblesseerd.

'Voordat de diagnose werd gesteld liep ik stage in de kinderopvang. Dat ging helemaal niet goed omdat het me niet lukte om kinderen op te tillen, een baby vast te houden tijdens het voeden en op m'n hurken te zitten. Vanuit school werd hier niets mee gedaan. In het tweede leerjaar werd de diagnose hypermobiliteitsyndroom gesteld. School wist dat, maar ook toen gebeurde er niks.

'Ik heb heel vaak en heel hard 'help' geroepen, maar heb weinig tot geen hulp gekregen. Dat kwam vooral doordat ik wel 10 verschillende studieloopbaanbegeleiders heb gehad. Ik moest elke keer opnieuw mijn verhaal vertellen. En er is niks mee gedaan.

'Ook toen ik in de verlenging een nieuwe BPV-plek in het speciaal

basisonderwijs kreeg, was er nog niets geregeld. Pas toen ik een andere begeleider kreeg en er begrip was, ging het goed. Ik kreeg een speciale stoel vanwege mijn slechte rug en er werd rekening gehouden met mijn beperkte energie. Ik kon mijn werktijden aanpassen als dat nodig was. Het was zo fijn, ik voelde me voor het eerst niet meer schuldig. Ik heb m'n opleiding hierdoor heel goed kunnen afsluiten.'

Wat is behulpzaam?

'Het begint met mentale ondersteuning en gehoord worden. En dat er dan iets mee gedaan wordt. Het is vreselijk om elke keer je hele leven op straat te moeten gooien. Mijn probleem moest eerst heel groot worden – tot paniekaanvallen toe – voordat er geluisterd werd.

'Wat helpt is duidelijkheid, stabiliteit en regelmaat. Eén contactpersoon die alles weet en regelt, die de docenten inlicht en ook contact heeft met de stageplek. Dat scheelt zo veel energie!'

Opvang vluchtelingen- kinderen

Beeld uit ISK Singelland

Alle kinderen en jongeren hebben recht op onderwijs en ontwikkeling. Dat geldt ook voor kinderen van vluchtelingen zodra zij voet op Nederlandse bodem zetten. De internationale schakelklassen (vo) en de taalscholen (po) maken zich op voor de instroom van Oekraïense leerlingen. Hoe bereiden zij zich voor, waar halen zij ruimte en personeel vandaan en welke keuzes maken zij in het programma? Ingrado Magazine vroeg het twee directeurs van respectievelijk een ISK en een taalschool in Friesland.

Tekst Yolenthe van der Ree **Foto's** IMAZZO

Het onderwijs aan nieuwkomers loopt als een rode draad door de rijke onderwijs carrière van Reinald Gerbenzon. Sinds zes jaar is hij directeur ISK bij OSG Singelland, een scholengemeenschap met zes scholen in Zuidoost Friesland. 'Vorig jaar rond de zomer is er een enorme stroom nieuwe vluchtelingen op gang gekomen', vertelt hij, 'en dat zorgde voor grote druk op de asielopvang en daarmee op het onderwijs. De groep bestaat voornamelijk uit Syriërs en Eritreeërs. Dat betekent dat onze ISK met 250 leerlingen tot de nok vol zit. Daar zitten nog niet de Afghanen bij die sinds afgelopen najaar instromen. Ik heb inmiddels een nieuw gebouw erbij moeten openen.'

Continuïteit

De komst van Oekraïners doet Gerbenzon denken aan die van de Bosniërs die in '92/'93 binnenkwamen. 'Er is niet duidelijk hoelang het gaat duren. In 't geval van Bosnië gingen we ervan uit dat de oorlog snel afgelo-

pen zou zijn en vingen we de kinderen op als aparte groep met zoveel mogelijk onderwijs in hun eigen taal en met hun eigen onderwijsprogramma. Pas een jaar later, toen bleek dat de oorlog veel en veel langer zou duren, zijn we overgeschakeld op het ISK-programma dat voorbereid op een leven in Nederland. Ik denk dat we voor de Oekraïners in eerste instantie ook onderwijs moeten organiseren dat gericht is op de korte termijn, op continuïteit van wat ze gewend zijn.

'We hebben bekwame mensen in de startblokken staan die een goede eerste intake kunnen doen. Met onze ervaring zijn we ook in staat na te denken over een passend programma. Daar zijn verschillende gedachten over. Het heeft de voorkeur om te gaan clusteren zodat we op meerdere plekken, in verschillende scholen, groepen kunnen opvangen. Bij voorkeur zijn die locaties enigszins in de buurt van waar de gezinnen wonen. Stel dat er een

*'Flexibiliteit zal het sleutelwoord
zijn de komende tijd'*

Leerlingen uit Syrië en Eritrea in de ISK Singelland

grootschalige opvang in een sporthal komt, dan ga je eerst kijken naar een school daar in de buurt. Wij als ISK kunnen daar ondersteunen op didactisch en pedagogisch terrein.'

Ruimte en personeel

Voldoende mensen vinden voor het aanbieden van onderwijs wordt een uitdaging, weet Gerbenzon. Ik denk dat we ook moeten kijken naar ouders, in dit geval vooral moeders, die meekomen. Wat is hun expertise, kunnen zij een rol spelen in het onderwijs? Misschien zijn er wel leerkrachten onder hen. Daarnaast zullen we ook provinciaal gecoördineerd kijken naar extra personeel. En stel dat je een jongere tegenkomt die goed Engels spreekt, dan zou deze bijvoorbeeld best kunnen instromen in een tweetalige havo. Leerlingen die in Oekraïne al in een beroepsopleiding zaten, kunnen hier wellicht meedraaien met bepaalde vakken in het mbo. Of we maken met een groep ISK-leerlingen gebruik van de praktijkfaciliteiten van het mbo. We moeten alle mogelijkheden onderzoeken. Flexibiliteit zal het sleutelwoord zijn de komende tijd.'

Primair onderwijs

Eva Visser, directeur van de taalscholen Papilio in Burgum en De Vlinderboom in Drachten staat voor de uitdaging de kinderen in de basisschooleleeftijd op te vangen. Op korte termijn kan zij in totaal vijf groepen van 15 kinderen extra opvangen. De ruimte is gevonden, de mensen vinden wordt een uitdaging. We roepen ook gepensioneerden op om zich melden.'

Visser en haar teams zijn van plan onderwijs te bieden zoals ze dat anders ook doen. 'We beginnen met Nederlandse taal omdat we ervan overtuigd zijn dat kinderen zich veiliger voelen als ze zich een beetje kunnen uitdrukken. Naar de wc gaan, ergens pijn hebben, bang zijn, het is fijn als ze dat soort dingen kunnen uitdrukken. We zijn gewend om traumasensitief les te geven, dus dat zullen we voor deze groep automatisch ook doen. Dit houdt in dat we in ons programma heel voorspelbaar zijn, geen ruimte laten voor verrassingen. Als er op dag 1 van 9 tot 10 taal is, betekent dat elke dag van 9 tot 10 taal. Verder is het zo rustig mogelijk. We doen geen competitieve spelletjes want

LOWAN

LOWAN, de organisatie die ondersteuning biedt bij onderwijs aan nieuwkomers, biedt onder meer informatie over hoe het onderwijs in Oekraïne is georganiseerd.

kinderen met trauma schieten dan in de overleefmodus van vluchten, vechten of bevriezen. We doen alleen spelletjes waarin het draait om samenwerking.'

Alle ISK's en taalscholen in Friesland hebben een gezamenlijke brief gestuurd naar de veiligheidsregio en alle scholen. Visser: 'We vragen hen contact met ons op te nemen als ze kinderen uit Oekraïne aangemeld krijgen. De kinderen kunnen bij ons terecht, maar wij kunnen scholen ook ondersteunen die zelf onderwijs willen aanbieden. We willen graag betrokken zijn zodat we alle kinderen in beeld hebben.'

'Naar de wc gaan, ergens pijn hebben, bang zijn, het is fijn als ze dat soort dingen kunnen uitdrukken'

Meer informatie

Over de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne

Trots op mijn vak

Drie leerplichtambtenaren. Drie keer trots op hun vak. En die trots dragen ze graag uit. Anneke Veltman uit Arnhem speelt de hoofdrol in een documentaire over het werk van de leerplichtambtenaar, Laurens Rink geeft gastlessen over zijn vak op het hbo en Ashley Margarittha liet zich interviewen door Linda.nl. Wie zijn deze bevlogen leerplichtambtenaren en hoe dragen zij bij aan een positief beeld van hun vak? Lees hun verhaal op de volgende pagina's.

Tekst Yolenthe van der Ree

'Ik zorg ervoor dat ik altijd kan uitleggen waarom ik doe wat ik doe'

Anneke Veltman, leerplicht-ambtenaar RBL Midden-Gelre, in het vak sinds 2007

Waarom koos je voor dit vak?

'Als medewerkster bij de voorloper van Ingrado was ik al lange tijd betrokken bij het werkveld van de leerplichtambtenaar. Ik kreeg daardoor veel mee van wat er speelde in de praktijk en vond dat ongelooflijk interessant. Na een aantal jaar wilde ik het zelf gaan doen, zelf degene zijn die in contact staat met jongeren, die het verschil kan maken.'

Wat is er zo mooi aan je vak?

'Het geeft me een heel goed gevoel dat ik een schakel kan zijn in een traject van een jongere. Jongeren die bij ons in beeld komen, staan vast op een kruispunt en weten even niet hoe het verder moet. Als ik dat signaal krijg en mag gaan meedenken hoe nu verder, dan is dat prachtig. Soms staan ze daar al een tijd zonder dat ze zich daarvan bewust zijn. Ze zijn bijvoorbeeld vaak ziek, komen veel te laat of gaan met steeds meer tegenzin naar school. Scholen en ouders blijven dan vaak heel lang pushen en stimuleren om door te gaan, terwijl het de vraag is of dat op dat moment goed is voor dat kind. Vaak kun je pas later, als het probleem veel groter geworden is, constateren dat hij of zij toen al op dat kruispunt stond.

Formeel komen wij pas in beeld na een verzuim melding alhoewel het wel vaker voorkomt dat een school mij vraagt even mee te denken in een casus. Dan plannen we bijvoorbeeld een overlegje met de jeugdarts en bepalen samen de juiste richting. Ik investeer enorm in de relatie met de scholen door veel contact te leggen, mee te denken en van me

te laten horen, aan te geven dat ze me altijd mogen benaderen. Dat werkt.'

Wat vertel je op een verjaardag over je vak?

'Dat je als leerplichtambtenaar meer helpend bent dan handhavend. Ik vertel dat ik een jongere die vastloopt, een stapje verder kan helpen. Zo wordt het meestal ook ervaren. Ik zorg ervoor dat ik altijd kan uitleggen waarom ik doe wat ik doe. En dat leidt ertoe dat zelfs als ik uiteindelijk een proces-verbaal moet opmaken, ouders snappen waarom ik dat doe. En dat geldt ook voor de jongeren, al balen ze wel. Ze weten dat ik tot het gaatje ga.'

Ik kreeg een melding van een school over een jongen die steeds te laat kwam ondanks vele waarschuwingen. In het gesprek met de moeder kwam ik erachter dat het voor deze jongen op dit moment onmogelijk was om 's morgens vroeg op school te komen. Dan kan ik wel streng gaan doen, maar dat heeft totaal geen zin, het is niet helpend. Dan ga ik terug naar 'wat was ook alweer de bedoeling?' De bedoeling was volgens mij dat deze jongen z'n diploma gaat halen. Laten we dan alsjeblift zorgen dat dat mogelijk wordt. Dat leg ik dan ook uit aan de school.'

Wat is de belangrijkste vaardigheid van een leerplichtambtenaar?

'Dat je je in een ander kunt verplaatsen en goed kan luisteren. Hoe zit jij hier bij mij aan tafel? Wat is voor jou belangrijk om verder te komen? Samen vaststellen wat het doel is, dat is belangrijk. Alle ouders willen het beste voor hun kind, en alle jongeren willen het liefst gewoon hun diploma halen. En dat is precies wat ik wil, dus daar vinden we elkaar direct. Misschien is dat diploma op dit

moment niet aan de orde, maar gaat het erom dat je je eerst beter gaat voelen. Dan gaan we kijken wat daarvoor nodig is.'

Hoe zie je de positie van leerplicht in het sociaal domein?

'Ik werk veel samen met wijkteams en jeugdconsulenten van de gemeente, met de jeugdarts, samenwerkingsverbanden en de scholen. Samen vorm je een web om de jongere heen. Om een goed maatwerktraject in elkaar te zetten, heb je al deze partijen nodig. Van de samenwerking hangt heel veel af. Investeren in deze relaties is daarom ontzettend belangrijk.'

Welke ontwikkeling zie je of wens je voor de korte termijn binnen je vak?

'Mijn wens zou zijn dat we iets meer ruimte krijgen om buiten de lijntjes te kleuren. Dat we passende trajecten kunnen ontwikkelen die misschien niet helemaal binnen de regels passen. Ik zou het ook fijn vinden om landelijk eenduidiger te werken. Ik hoor nog te vaak dat er sterk handhavend wordt opgetreden.'

Wat is het belang van een branchevereniging als Ingrado?

'Ingrado is voor mij heel belangrijk om ontwikkelingen te kunnen volgen en om onderwerpen te kunnen agenderen. Mijn wens voor meer ruimte voor maatwerk, kent en steunt Ingrado ook. Ingrado kan over deze en andere onderwerpen met het ministerie in gesprek. Ook is het fijn dat Ingrado ontmoetingen met collega's elders in het land faciliteert en dat ze achter de leden staat. In sommige kwesties kan ik zeggen dat ik overleg heb gehad met de brancheorganisatie en dat dit het advies is. Dat is steunend en helpend.'

'Je moet in kleine stapjes kunnen denken. Elk stapje richting het doel is er één'

Laurens Rink, regionaal mbo-leerplichtambtenaar, gemeente Almelo, sinds 6 jaar in het vak

Waarom koos je voor dit vak?

'Ik werkte als griffier bij de rechtbank in Almelo op de afdeling Personen- en Familierecht. Daar werd vooral óver jongeren gesproken en niet mét. Ik kreeg steeds meer behoefte met jongeren zelf te werken, maar ik had niet de juiste vooropleiding. Juist toen ik me had ingeschreven voor de opleiding sociaaljuridische dienstverlening zag ik een vacature voor leerplechtambtenaar bij de gemeente Enschede. Ik had nog precies een dag om te reageren. Er waren 100 gegadigden en toen ben ik het geworden, nog niet eens bevoegd. Ik heb eerst m'n hbo-opleiding afgemaakt en ben daarna gestart met de basisopleiding leerplecht.'

'Ik heb er nog geen moment spijt van gehad. Eerder werkte ik ook in het po en het vo, maar werken in het mbo vind ik het leukst. Daar gaat het om de interactie met de jongeren zelf. In het po en ook in het vo heb je toch veelal met ouders te maken.'

Wat is er mooi aan je vak?

'Iedere jongere heeft een eigen verhaal en ieder gesprek verloopt daardoor anders. Ze hebben allemaal iets meegemaakt waardoor naar school gaan lastig is. Hulp staat in mijn werk centraal. Sinds de Methodische aanpak schoolverzuim (MAS) is ons werk echt veranderd, hulp staat voorop. Handhaven doe je pas als je alles hebt geprobeerd in het vrijwillig hulpkader.'

'We hebben de Leerplichtwet en we hebben de MAS. En toch gooit iedere leerplechtambtenaar er zijn of haar eigen sausje overheen. Dat maakt het zo'n mooi vak.'

Wat vertel je op een verjaardag over je vak?

'Een beetje hetzelfde als ik aan de studenten op Saxion Hogeschool vertel tijdens mijn gastlessen. Het beeld is toch dat een leerplechtambtenaar vooral de wet handhaaft. Ik vertel dat ik gesprekken voer met jongeren, soms met ouders erbij. Ik onderzoek de reden dat de jongere verzuimt. Ik ben heel laagdrempelig en ga naast iemand staan. Wat is er aan de hand? Hoe kunnen we dit oplossen? Wat heb jij nodig? Ik trek echt samen met de jongeren op, we maken samen afspraken. En ze weten ook dat niet nakomen van die afspraken, consequenties heeft.'

Wat is de belangrijkste vaardigheid van een leerplechtambtenaar?

'Je moet het belang van de jongeren bovenaan zetten en in kleine stapjes kunnen denken. Elk stapje richting het doel is er één.'

Hoe zie je de positie van leerplecht in het sociaal domein?

'Leerplecht maakt deel uit van het sociaal domein en we werken veel met wijkcoaches/jeugdconsulenten. Er zijn korte lijntjes met de hulpverlening en de wijkcoaches. Dat is ook echt nodig, het is belangrijk dat we de casussen gezamenlijk oppakken.'

Welke ontwikkeling zie je of wens je voor de korte termijn?

'Ik zou nog preventiever willen werken dan

we nu doen. Ik zou met nog meer partijen willen samenwerken om te voorkomen dat jongeren afglijden en in de criminaliteit belanden. Veel jongeren zijn kwetsbaar, zeker doordat ze tijdens corona op de straat waren aangewezen. We zijn in heel Twente bezig met een project Vroegsignalering en ik hoop dat daar echt een preventieve werking van uitgaat. Dat we minder bezig hoeven zijn met punruimen.'

Wat is het belang van een branchevereniging als Ingrado?

'Ik ben ontzettend blij met Ingrado. Als er complexe stukken uitkomen of bij taaie vraagstukken, kunnen we altijd op Ingrado terugvallen. Ik ga ook altijd naar bijeenkomsten omdat ik het belangrijk vind om collega's uit het hele land te ontmoeten en ervaringen uit te wisselen. Als we ontdekken dat bepaalde knelpunten ook elders spelen, vragen we Ingrado die op te pakken. Ingrado versterkt de gemeenschappelijkheid en de kracht van het vak.'

'We willen dat alle jongeren hun diploma halen zodat ze een eerlijke kans krijgen'

Ashley Margarittha, mbo-leerplichtambtenaar Rotterdam, in het vak sinds 6 maanden

Waarom koos je voor dit vak?

'Na mijn studie deed ik een traineeship bij de gemeente Rotterdam. Twee mooie opdrachten deed ik daar; een voor het Jongerenloket en een voor de directie Veiligheid. In die tijd zag ik geregeld een vacature voor leerplichtambtenaar voorbijkomen en ik keek daar altijd met interesse naar. Toen ik met zwangerschapsverlof ging, trok ik de stoute schoenen aan en stuurde een mail naar de afdeling dat ik geïnteresseerd was om leerplichtambtenaar te worden. Na mijn verlof ben ik uitgenodigd te solliciteren. Ik kon kiezen tussen een functie bij het Jongerenloket of die van leerplichtambtenaar. Vol overtuiging koos ik voor het laatste.'

Wat is er zo mooi aan je vak?

'Van jongs af aan wilde ik met jongeren werken, daar ligt mijn hart. In dit vak doe ik dat, maar niet op een vrijblijvende manier. Het juridische aspect, het feit dat je als leerplichtambtenaar de wet achter je hebt, geeft extra handvatten. Hulp staat voorop en soms, als alles is gedaan en geprobeerd, is het fijn dat je een proces-verbaal kunt opmaken.'

'Recent ben ik heel lang met een leerling bezig geweest. Ik was enorm betrokken, zag heel goed waarom het zo moeilijk voor hem was om naar school te gaan. We hebben alles en iedereen in het werk gesteld om hem te helpen en uiteindelijk goede afspraken met hem gemaakt.'

Helaas hield hij zich er niet aan. Dat vond ik echt moeilijk, ik wilde zo graag dat het goed met hem zou gaan. Ik zag me genoodzaakt een proces-verbaal op de te maken. Daar is hij zo van geschrokken dat hij nu weer op school zit. Ik had het liever anders gezien, maar ben blij dat hij weer in beeld is.'

Wat vertel je op een verjaardag over je vak?

'De ideeën over ons vak zijn vaak nog heel cliché. O, zeggen mensen dan, dan loop je zeker ook op Zuidplein (groot winkelcentrum in Rotterdam Zuid, red.) om jongeren op te pakken en naar school te sturen? Of: leerplicht is er om straffen uit te delen. Nee, zeg ik dan, leerplicht is er om te helpen. We willen dat alle jongeren hun diploma halen zodat ze een eerlijke kans krijgen. Daar doen we echt alles voor.'

Wat is de belangrijkste vaardigheid van een leerplichtambtenaar?

'Luisteren! Ook naar wat er tussen de regels door of zelfs niet gezegd wordt. Je moet heel goed opletten en steeds checken als je iets denkt te zien of te horen. Klopt het dat...? Dat helpt jongeren om het hele verhaal te vertellen.'

Hoe zie je de positie van leerplicht in het sociaal domein?

'De samenwerking met alle partners is hecht. Ik hoef de telefoon maar te pakken en heb de juiste persoon aan de lijn.'

Welke ontwikkeling zie je voor de korte termijn binnen je vak?

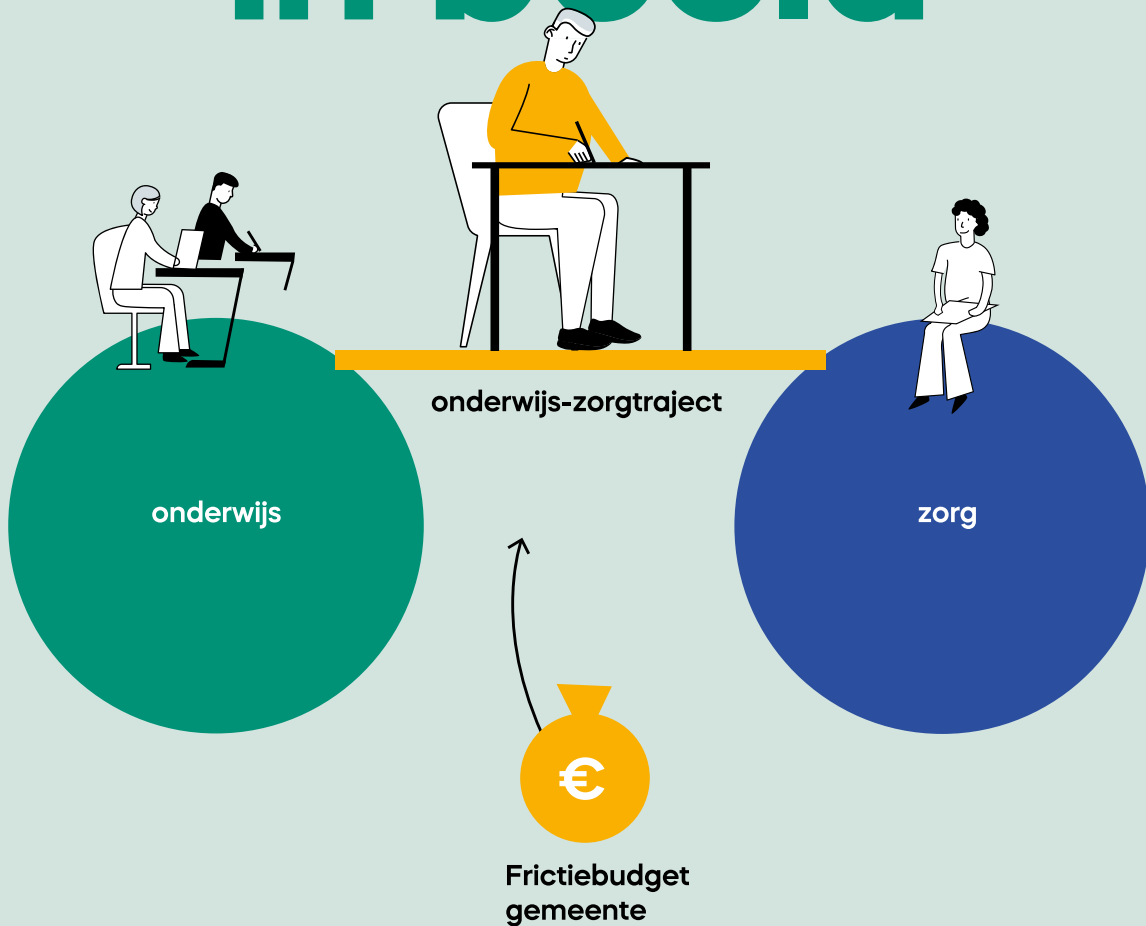
'Sinds 1 januari is de afdeling 'leerplicht' omgedoopt in 'leerrecht en ondersteuning'. Dat is veelzeggend, hiermee laten we zien

dat we er zijn voor de leerlingen en dat we staan voor hun recht op onderwijs. Ik verwacht dat op termijn het imago van de leerplichtambtenaar zal veranderen van het negatieve 'dwingen en moeten' naar 'hulp en ondersteuning'.'

Wat is het belang van een branchevereniging als Ingrado?

'Voor mijn sollicitatie heb ik de site goed bekeken en de MAS gelezen. Dat was absoluut helpend. Als ik vragen heb of iets niet weet, kijk ik altijd eerst even op de site. Ook als ik scholen wil wijzen op landelijke regelingen en dergelijke, verwijs ik naar de site van Ingrado.' 🍷

Thuiszitters Apeldoorn steeds beter in beeld

Het thuiszittersbeleid in Apeldoorn is in grote lijnen in orde. Maar het kan altijd beter, zoals het rapport 'Thuiszitters in Apeldoorn' laat zien. Met in de aanbevelingen onder meer strakkere afspraken over casusregie, aandacht voor zorgwekkend ziekteverzuim en een frictiebudget. Het gemeentebestuur neemt de aanbevelingen over.

'Schotten tussen onderwijs en zorg, de regievoering, dat zijn de knelpunten die we altijd zien.'

In 2015-2016 is het begrip 'thuiszitter' aangepast door het ministerie van OCW: een thuiszitter is een ingeschreven leerling die zonder geldige reden vier weken of langer niet naar school gaat. In het jaarverslag van Leerplicht en RMC in Apeldoorn duikt het aantal thuiszitters dan van 35 naar 4. Ook in de jaren daarna blijven de aantallen in de rapportages laag. Gemeenteraadsleden maken zich ongerust: zij krijgen van bewoners signalen dat leerlingen niet goed geholpen worden, dat het aantal daadwerkelijke thuiszitters hoger is dan wordt gerapporteerd en dat maatwerkoplossingen worden gefrustreerd. In 2021 laat de Rekenkamercommissie van de gemeente Apeldoorn daarom onderzoek doen naar de situatie van thuiszitters. Heeft de gemeente wel goed zicht op het thuiszittersvraagstuk?

Geoorloofd thuiszitten

'De Rekenkamercommissie van Apeldoorn vroeg ons te kijken naar de achterliggende redenen van het thuiszitten en aanbevelingen te doen waar de gemeente concreet mee aan de slag kan', vertelt Suna Duysak, onderzoeker van onderzoeksbureau Regioplan. 'We hebben gepraat met leerplichtambtenaren en RMC-coördinatoren, Centrum voor Jeugd en Gezin, scholen, samenwerkingsverbanden en ouders. De Rekenkamercommissie wilde ook het verhaal achter de cijfers weten.' Het klopt dat het aantal werkelijke thuiszitters hoger is dan gerapporteerd. Het jaarverslag van Leerplicht en RMC 2019/2020 meldt drie thuiszitters volgens de definitie van het ministerie. Daarnaast zijn er 64 leerlingen die deels thuiszitten, bijvoorbeeld omdat ze een onderwijszorgtraject volgen. Ook zijn er leerlingen met zorgwekkend verzuim. 'De gemeente heeft hier te weinig grip op, maar dat kan ook niet, want de gemeente heeft daarin geen rol', zegt Harry Kleinjan, beleidsmedewerker van de afdeling Beleid Maatschappelijke Ontwikkeling Apeldoorn. 'Maar als wij als leerplicht niet de bevoegdheid hebben om naar die geoorloofd verzuimers te kijken, dan helpen we die leerlingen ook niet. Als het perspectief voor een kind van onderwijs verschuift naar zorg, wil je daar wel zicht op hebben.'

Samenwerking

Uit het rapport komt naar voren dat de ketenpartners tevreden zijn over de samenwerking. Samenwerkingsverbanden, scholen, CJG en leerplicht treffen elkaar regelmatig in kernteams en multidisciplinaire overleggen en handelen snel als een leerling uitvalt. 'Maar de ouders zijn een stuk minder tevreden', zegt Duysak. Voor het onderzoek sprak zij vier ouders. 'Er is bijvoorbeeld een keer een bijeenkomst op een school georganiseerd met ouders en professionals, waarover de professionals zeer te spreken waren. Maar de ouders gaven aan dat ze het persoonlijke gesprek hadden gemist. De verhalen van de ouders die we hebben gesproken, zijn zeer verschillend, maar de lijn die ik eruit haal is dat zo'n proces naar een hulptraject lang duurt. Het wordt pas opgelost als een van de professionals een doorbraak weet te forceren of als de ouders het kind thuishouden. De samenwerking tussen school en zorg blijkt moeilijk te regelen.'

Maar ook professionals zien verbetermogelijkheden, ziet Kleinjan. 'Het is bijvoorbeeld niet altijd duidelijk wie de regie heeft. De samenwerking is goed, de lijntjes zijn kort, maar er kan een schepje bovenop. De partijen zijn soms te afwachtend.' Een van de aanbevelingen in het rapport is dan ook: Verbeter de casusregie en de terugkoppeling. De gemeente pakt dat op in de vorm van een Verzuim- en thuiszittersprotocol waarin wordt vastgelegd wie verantwoordelijk is voor wat. 'Dat thuiszittersprotocol is in concept klaar', zegt Kleinjan. 'We bespreken dat binnenkort met de partners.' Om zorgwekkend ziekteverzuim beter in beeld te krijgen, bevelen de onderzoekers aan om de MAZL-methodiek (Medische Advisering van de Ziekgemelde Leerling) op meer vo-scholen uit te rollen. Daarnaast is het advies om in het jaarlijkse verslag van Leerplicht en RMC ook op te nemen hoe het gaat met de leerlingen die geoorloofd gedeeltelijk thuis zijn. Ook deze aanbevelingen zal het gemeentebestuur overnemen.

Fricriebudget

Schotten tussen onderwijs en zorg zijn berucht. Leerlingen die onderwijs krijgen

bij een instelling die niet beschikt over een BRIN-nummer: wie moet dat betalen? 'Om te voorkomen dat zo'n leerling lang thuis komt te zitten voordat dat rond is, stellen we een frictiebudget voor, een soort gezamenlijk fonds', zegt Duysak. 'Een van de samenwerkingsverbanden opperde dat idee, die hadden daar goede ervaringen mee in een andere gemeente.' Ook dit frictiebudget wordt omarmd door het gemeentebestuur. 'Dan organiseren we het netjes, zodat er niet steeds voor één casus een toezegging moet komen', zegt Kleinjan.

De laatste aanbeveling die de gemeente opvolgt gaat over de communicatie met de ouders: plan jaarlijks gesprekken met (ouders van) thuiszittende leerlingen om te praten over hun ervaringen. Kleinjan: 'Dat is heel simpel en heel nuttig. Je hoort dan de verhalen, je ziet de gezichten erbij en zo krijg je meer feeling met de problematiek.' Apeldoorn is niet de enige gemeente waar thuiszittersproblematiek speelt, zegt Duysak. 'Schotten tussen onderwijs en zorg, de regievoering, dat zijn knelpunten die we altijd zien in deze onderzoeken. Eigenlijk vreemd dat dat maar niet wordt opgelost.' Duysak ziet in Apeldoorn wel veel bereidwilligheid en flexibiliteit. 'Ze denken in mogelijkheden. Er is aandacht voor dit onderwerp in de gemeente, dat zie je niet zo vaak.'

Het rapport 'Thuiszitters een zorg?' is te vinden op

Tot slot

Deze rubriek biedt ruimte voor ontwikkelingen bij Ingrado en in het werkveld, voor nieuws uit de regio's en van samenwerkingspartners, voor dat wat opvalt of in het oog springt.... Heb je een bijdrage? Laat dat weten aan de redactie via info@ingrado.nl.

RMC in beeld

Het Regionale Meld- en Coördinatiepunt voortijdig schoolverlaten (RMC) heeft een belangrijke rol in het sociaal domein. Het RMC is immers belast met de wettelijke uitvoering van de aanpak voortijdig schoolverlaten (vsv) en de monitoring van jongeren in een kwetsbare positie. Ingrado heeft posters of praatplaten ontwikkeld die in één oogopslag 'alles over de aanpak vsv' duidelijk maken. RMC-teams kunnen hiermee snel laten zien wat de aanpak voortijdig schoolverlaten inhoudt en met welke wetten, geldstromen en netwerkpartners RMC te maken heeft.

Ingrado Magazine vroeg twee RMC-coördinatoren of zij daadwerkelijk iets hebben aan de posters en hoe zij deze gebruiken in de dagelijkse praktijk.

Alles over de aanpak voortijdig schoolverlaten (vsv) Ingrado

Aanpak
Wat zijn de 4 stappen van de aanpak? Hoe is de aanpak vsv? De aanpak vsv is een proces van... Wat zijn de 4 stappen van de aanpak? Wat zijn de 4 stappen van de aanpak? Wat zijn de 4 stappen van de aanpak?

Wetgeving
Wettelijke kaders RMC: Wet op de Jeugdzorg, Wet op de Jeugdzorg, Wet op de Jeugdzorg, Wet op de Jeugdzorg. De belangrijkste wetten en regelgeving op vsv.

Financiering
Waar komt het geld vandaan? Wat zijn de 3 stappen van de aanpak? 1. Scholen, 2. RMC, 3. Regionale samenwerking. Hoe wordt de aanpak vsv gefinancierd?

Netwerk
Overheid, Arbeid, Kennis, Samen, Samen, Samen. Leegte en vsv: waarom samen RMC? Het netwerk van partners die betrokken zijn bij de aanpak vsv.

Meer over de visuals vsv

KLIK HIER

*Elma Lensink-
Wesselink*

**RMC-coördinator
LerenWerkt Achterhoek**

'De posters zijn heel nuttig om uit te leggen waar het RMC voor staat, wie welke taken en verantwoordelijkheden heeft en hoe de financiën zijn geregeld. Ik gebruik het vaak als praatplaat en ik merk dat het heel verhelderend werkt. Onlangs heb ik ze nog gebruikt tijdens een presentatie voor de wethouders in de regio en aan het managementteam van de gemeente. En ik ga de posters ook zeker gebruiken in de presentatie over RMC aan de nieuwe wethouders.'

Marieke Soetekouw

RMC-coördinator, regio Rivierenland

'Persoonlijk vind ik het heel fijn als iets visueel is vormgegeven in plaats van dat je heel veel tekst moet laten zien. De posters of praatplaten zijn dan ook een ideaal hulpmiddel om het verhaal te vertellen over het waarom, hoe en wat van de RMC-regio. Ik ga de posters dan ook zeker gebruiken in de gesprekken over de regionale vsv-plannen met de gemeenten. Daarnaast is het ook een mooi instrument om een introductie te geven over leerplicht en RMC aan nieuwe collega's.'

**Zien en
gezien worden**
Dat verdienen onze jongeren!

Ingrado